

Jalostuksen tavoiteohjelma Irlanninsusikoirat

Voimassa 2025-2029.

Hyväksytty yhdistyksen vuosikokouksessa XX.XX.2024.

SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt XX.XX.2024.

1 YHTEENVETO	3
2 RODUN TAUSTA	4
3 JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	6
4 RODUN NYKYTILANNE	7
4.1 Populaation rakenne ja jalostuspohja	7
4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos	8
4.1.2 Jalostuspohja	10
4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa	13
4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta	13
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet	14
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	14
4.2.2 Jakautuminen näyttely-, käyttö-, tms. linjoihin	14
4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus	14
4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	14
4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet	16
4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen	17
4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta	18
4.3 Terveys ja lisääntyminen	19
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet	19
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet	19
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	28
4.3.4 Lisääntyminen	29
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet	30
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	30
4.4 Ulkomuoto	31
4.4.1 Rotumääritelmä	31
4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset	34
4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus	35
4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista	35
5 YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA	36
5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso	36
5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen	37
6 JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	38
6.1 Jalostuksen tavoitteet	38
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	39
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	43
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	44
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	45
7 Lähteet	47

1 YHTEENVETO

Irlanninsusikoiran jalostuksen tavoitteena on säilyttää rodun alkuperäiset hyvät ominaisuudet. Kehitystyö tulee kohdistaa hyvän luonteen ja terveyden vaalimiseen. Rodun lyhytikäisyys on valitettava ja yleisesti tunnettu asia. Suomessa kuitenkin on myös pitkäikäisiä irlanninsusikoiria, ja niiden sukulinjoja tulisi suosia jalostuksessa nykyistä enemmän. Ulkomuotoa jalostaessa tärkeintä on koiran tasapainoisuus ja oikea rakenne, joka mahdollistaa rodulle tyypilliset vaivattomat, joustavat ja tehokkaat liikkeet. Koiran mahdollisimman suuri koko ei saa olla itsetarkoitus.

Geenipoolin säilyttämiseen on viime aikoina kiinnitetty paljon huomiota. Aiemmin sukusiitoksen ja matadorijalostuksen haittoja ei tunnettu tai tunnustettu ja populaation tehollisen koon kasvattaminen edellyttää nyt työtä ja myös jonkin verran ulkomuotovaatimuksista tinkimistä.

Rodulla esiintyy lisääntymisongelmia, mikä haittaa erityisesti urosten monipuolista käyttöä. Vaikka urosten toivotun jälkeläismäärän rajoitus on perusteltua, liika tiukkuus tässä suhteessa johtaisi ei-toivottuun kehitykseen ainakin ulkomuodon ja ehkä myös terveyden suhteen. Toisaalta kansainvälistyminen tarjoaa uusia mahdollisuuksia käyttäen eri linjaisia koiria jalostukseen.

Luonteet eivät ole rodulla ongelma, mutta niitä on seurattava. Yhteiskunnan muutokset asettavat koiran sopeutumiskyvylle suuria vaatimuksia.

Irlanninsusikoirien täytyy olla perusluonteeltaan varmoja ja yhteiskuntakelpoisia.

Terveyden osalta on sekä vanhoja että uusia ongelmia. Sopivalla ruokinnalla ja pentuajan liikunnalla on saatu kasvuhäiriöt hallintaan eikä näitä enää juurikaan esiinny. Keuhkokuume, dilatoiva kardiomyopatia (DCM) ja syöpätaudit ovat edelleen rodun vakiosairauksia, eikä niiden esiintyminen ole merkittävästi vähentynyt. Maksashunttitapauksia esiintyy silloin tällöin pentueita testattaessa.

Sairauksien periytymistapaa ei tiedetä varmuudella, mikä vaikeuttaa niiden vastustamista.

Rodulle ominaisia silmäsairauksia ovat mm. perinnöllinen harmaakaihi, RD-ryhmä, distichiachis ja näköhermon kehityshäiriö (mikropapilla). PRA-kantajien tutkitusti terveitä jälkeläisiä käytetään paljon jalostukseen eikä yhtään sairasta koiraa ole Suomesta löydetty.

Jalostuksen tavoiteohjelmassa tulee esiin kaikki olennainen tieto irlanninsusikoirista Suomessa. Jalostuksen tavoiteohjelmassa käsitellään mm. rodun tausta, luonne, terveys, ulkomuoto ja jalostuksen tavoitteet sekä kuvataan niitä toimenpiteitä, joilla tavoitteisiin päästään.

2 RODUN TAUSTA

Manner-Euroopan keltit kasvattivat vinttikoiria, joiden esi-isiä on kuvattu jo egyptiläisissä maalauksissa, joista vanhimmat ovat n. 2500 eKr. Kreikasta. Myös Kyprokselta on löydetty kuvia valtavan kokoisista vinttikoirista ajalta 1400–1000 eKr.

Keltit Irlannissa olivat erityisen kiinnostuneita suurikokoisten vinttikoirien kasvattamisesta, ja heidän koiransa olivat isompia kuin muualla Euroopassa. Näillä koirilla oli joko sileä tai karkea turkki. Myöhemmin karkeasta tuli vallitseva mahdollisesti Irlannin ilmaston vuoksi.

Ensimmäiset kirjoitetut tiedot näistä koirista ovat roomalaisen konsulin kirjeessä vuodelta 391 jKr., vaikka rotu vakiintui Irlantiin jo ajanlaskun ensimmäisellä vuosisadalla. Tältä ajalta kerrotaan tarinaa Setanta-nimisestä nuorukaisesta, joka tappoi seppä Culanin vahtikoiran. Hän ryhtyi itse vuodeksi tämän vahtikoiraksi ja sinä aikana koulutti sepälle uuden vahtikoiran. Tässä yhteydessä Setanta muutti nimensä Cu-Chulainniksi (Culanin koira). Cu-Chulainnilla mainitaan olleen myös lempikoira Luath.

Ensimmäiseltä vuosisadalta on myös Uinseachin kertomus pakomatkasta Skotlantiin 150 irlantilaisen koiran kanssa. Näitä koiria pidetään skotlanninhirvikoirien kantakoirina.

Kuninkaalliselle sopivana lahjana pidettiin irlantilaisen koiraparin lahjoittamista. Siten kuninkaalliset jakoivat toinen toisilleen näitä arvolahjoja keskiajalta aina 1600-luvulle saakka erityisesti Manner-Euroopassa ja Skandinaviassa. Niitä lähetettiin Englantiin, Espanjaan, Ranskaan, Ruotsiin, Tanskaan, Persiaan, Intiaan ja Puolaan.

Rodun nimi Irish hound vaihtui wolfdogiksi todennäköisesti 1400-luvulla. Sen ajan asiakirjoista ilmenee, että jokaista kreivikuntaa vaadittiin pitämään 24 wolfdogia suojelemassa maanviljelijöiden karjaa susilta.

Cromwellin aikainen asetus vuodelta 1652, jossa nimenomaisesti kielletään irlanninsusikoirien maastavienti niiden hyödyllisyyden vuoksi, auttoi rodun säilymisessä. Susikannan vähitellen hiipuesssa 1700-luvulla Brittein saarilta ja irlanninsusikoirien jatkuvan maastaviennin johdosta rodun lukumäärä väheni melkoisesti. Väheneminen jatkui aina edelleen 1800-luvun puoliväliin saakka, jolloin ennen niin mahtavasta rodusta oli rippeet jäljellä.

Rodun pelastajana pidetään kapteeni George Augustus Grahamia, joka kiinnostui rodusta 1860-luvulla. Koska silloinen kanta oli erittäin pieni, hän laajensi geenipohjaa risteyttämällä rodun viimeisiä yksilöitä pääasiallisesti skotlanninhirvikoirien kanssa. Kertaalleen Graham käytti myös sekä tiibetnmastiffia että venäjänvinttikoiraa. Tanskandoggia ja jossain määrin myös englanninvinttikoiraa käytettiin 1800-luvun loppupuolella. Grahamin työn jatkajista merkityksellisin oli I.W. Everett, joka käytti 1900-luvun alkupuolella menestyksekkäästi sekä tanskandoggia että tanskandoggi-skotlanninhirvikoiria risteytystä saadakseen kokoa ja vahvuutta lisää. Takaisinristeytysten ja tiukan valinnan avulla silloiset kasvattajat onnistuivat säilyttämään oikean tyypin.

Irlanninsusikoiralla on pääasiallisesti ollut kaksi käyttötarkoitusta. Rotu on liittynyt saumattomasti Irlannin sotaisaan historiaan, sillä sotapäälliköiden varustukseen kuului aina myös irlanninsusikoira, ja niiden urhoollisuudesta on kirjoitettu useita balladeja. Sen lisäksi irlanninsusikoira on käytetty lähinnä suden, villisian ja hirven metsästyksen samoin kuin karjan ja muun omaisuuden vartiointiin.

Irlannin Kennel Club järjesti näyttelyn Dublinissa vuonna 1879, ja siellä irlanninsusikoiralla oli oma luokkansa. Englantiin perustettiin ensimmäinen Irlanninsusikoirayhdistys vuonna 1885, ja samana vuonna myös rotumääritelmä hyväksyttiin. Irlannin yhdistys perustettiin vuonna 1925. Irlanninsusikoiraan liittyy tänäkin päivänä sama mystinen maine, joka sillä oli jo keskiajalla. Se herättää ihmisissä suurta kiinnostusta ja sitä pidetään usein irlantilaisen kulttuurin vertauskuvana, kelttiläisen menneisyyden muistona. Nykyisin irlanninsusikoiria kasvatetaan kaikkialla maailmassa, mutta Englanti ja Irlanti ovat rodun harrastajien ja kasvattajien kannalta edelleen merkityksellisimmät maat.

Lähdeteokset 1,2,3

Kennelliiton tietojen mukaan ensimmäiset irlanninsusikoirat tulivat Suomeen 1930-luvulla. Vuosikymmenen kuluessa syntyi maassa jopa muutamia pentueita, mutta sodan aikana kanta tuhoutui.

Irlanninsusikoiria ryhdyttiin kasvattamaan uudelleen 1960-luvun loppupuolella. Tällöin tuotiin maahan mm. nykyisen kannan ”kantakoirat”, uros Ballykelly Mulrooney Englannista ja narttu Bidy av Kroodden Norjasta, jonka sukutaustat olivat täysin englantilaiset. Nämä kaksi koiraa esiintyvät vieläkin monen nykypäivän kasvattajan koirien taustoissa. Muiden 60-luvun tuontikoirien merkitys jäi vähäiseksi.

Kantaa vahvistettiin jatkuvasti tuonneilla. 1970-luvun alkupuolella tuotujen irlanninsusikoirien joukossa oli ensimmäinen ”suuri vaikuttaja”, uros Ballykelly Rogan. Ensimmäisen polven jälkeläisiä sillä oli 18 kappaletta. Tälle vuosikymmenelle mahtuu myös toinen suuri vaikuttaja, 1977 Irlannista tuotu uros Athcarne Bran. 1978 tuotiin Irlannista Suomeen narttu Marion of Nendrum, jonka merkitys suomalaiselle irlanninsusikoirakannalle on myös ollut huomattava.

Rodun suosio kasvoi 1980-luvulla. Ruotsista tuotu Wolf Tone Sean O'Casey (jalostuskäytössä 1982–87) oli 80- ja 90-luvulla eniten suomalaisen irlanninsusikoirakantaan vaikuttanut uros. Kun yhteistyö Ruotsin kanssa vaikeutui raivotaudin suljettua rajat länteen, avautuivat ovet Keski-Eurooppaan, mahdollisuus jota rodun kasvattajat hyödynsivät hyvin. Jalostusmateriaalia hankittiin pääasiallisesti Saksasta ja Hollannista.

Rodun suosio pysyi vakaana 1990-luvun alussa, mutta kääntyi hienoiseen laskuun puolivälin jälkeen. Vuosikymmentä voi kutsua kansainvälistymisen ajaksi, koska aiemmin vain harvoilla kasvattajilla oli suhteita ulkomaisiin kasvattajiin. Tämän vuosikymmenen aikana kasvattajat ja harrastajat ennakkoluulottomasti hakivat kontakteja ulkomailta ja myös hyödynsivät niitä. 2000-luvulla tuontikoirien määrä on lisääntynyt ja monipuolistunut. Myös yhteistyö Ruotsin kanssa on jälleen virinnyt helpottuneiden rabiessääntöjen myötä.

Nykyään irlanninsusikoira on liikuntaa vaativa ihmisen seuralainen. Vinttikoirana sen kanssa voidaan harrastaa sekä maasto- että ratajuoksukilpailuja, mutta toistaiseksi harrastajamäärät ovat pysyneet pieninä niin meillä kuin muuallakin. Pohjois-Amerikassa irlanninsusikoiria käytetään yhä lähinnä kojoottien metsästykseseen. Irlanninsusikoira voi osallistua kansallisissa ja kansainvälisissä näyttelyissä käyttöluokkaan kulloinkin voimassa olevien näyttelysääntöjen mukaan.

3 JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Suomen Irlanninsusikoirat ry perustettiin Tampereella 27. huhtikuuta 1969. Samana vuonna se hyväksyttiin Suomen Vinttikoiraliiton jäsenyhdistykseksi. Rotujärjestöksi yhdistys tuli 28. marraskuuta 1988. Yhdistyksen jäsenmäärä kasvoi ensimmäisen kymmenen vuoden aikana rauhallisesti ja yli kahden sadan jäsenen päästiin 1980. Jäsenmäärän kehitys on seurannut rekisteröintien kehitystä. 80-luvun loppupuolella jäsenmäärä oli nykyistä korkeampi. Vuoden 2023 lopussa jäseniä oli 203.

Yhdistyksen hallitukseen kuuluu yhdistyksen syyskokouksessa valitut puheenjohtaja sekä kuusi (6) muuta jäsentä sekä kaksi (2) varajäsentä. Hallituksen puheenjohtajan toimikausi on kalenterivuosi. Hallituksen muiden jäsenten toimikausi on kaksi (2) kalenterivuotta.

Yhdistyksen hallitus nimeää yhdistyksen jäsenistä jalostustoimikuntaan vähintään neljä (4) jäsentä. Lisäksi voidaan valita yksi varajäsen. Jalostustoimikunnan toimikausi on kolme (3) vuotta kerrallaan jatkuen kuitenkin siihen asti kunnes uusi jalostustoimikunta on nimetty. Vähintään kaksi (2) jalostustoimikunnan jäsentä on suorittanut SKL:n jalostusneuvojan peruskurssin hyväksytysti tai omaa muutoin vastaavan pätevyyden. Rotujärjestön jalostustoimikunnan tehtäviin kuuluu neuvonta sekä rodusta tarpeellisen tiedon kerääminen ja jakaminen. Kanavina toimivat kasvattajapäivät, yhdistyksen

nettisivut sekä yhdistyksen lehti, joka ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Tarvittaessa jalostustoimikunnalta saa myös yksilöllistä neuvontaa. Jalostustarkastuksia on tehty 1970-luvulta lähtien. Niitä järjestetään tarvittaessa kasvattajien tarpeiden mukaan. Kasvattajilla on kuitenkin viime kädessä sekä valinnan vapaus että vastuu. Jalostustoimikunnan toimintaohje on vahvistettu hallituksessa 6.3.2018 (liite 6).

4 RODUN NYKYTILANNE

4.1 Populaation rakenne ja jalostuspohja

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geeniversioiden (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta. Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suoja monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistymisen ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät geeniversionsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä geeniversiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä geeniversiota ole.

Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään puolet syntyvistä koirista, tai pentuekoko huomioiden se rodun osuus, joka saadaan jakamalla luku 2 rodun keskimääräisellä pentuekoolla. Jos rodun pentuekoko on vaikkapa 5, jalostukseen tulisi käyttää 40 % rodun koirista.

Monimuotoisuutta turvaava rajoitus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on suurilukuisissa roduissa 2–3 % suhteessa rodun neljän vuoden rekisteröinteihin. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana keskimäärin 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20–50 koiralle. Yhdessäkään rodussa ei yhdellä yksilöllä saisi olla enempää kuin 100 jälkeläistä. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi olla 4–6 % suhteessa neljän vuoden rekisteröinteihin. (Lähde 22, 23) Irlanninsusikoiria rekisteröidään Suomessa noin 104–170 kpl vuodessa (ka.124/vuosi).

Vuodesta 2014-2023 on Suomessa rekisteröity vuosittain noin 20 pentuetta ja keskimääräinen pentuekoko on 6,4.

Koiria tuodaan ulkomailta n. 7/vuosi.

Suomalaiset kasvattajat ovat pitkään tehneet yhteistyötä aluksi Brittein saarten kasvattajien kanssa ja rajojen auettua kunnolla myös eurooppalaisten kasvattajien kanssa. Tämä on johtanut tilanteeseen, jossa suomalaisten koirien suvut ovat melko yhteneväisiä eurooppalaisten koirien sukujen kanssa. Brittein saarten kasvattajat ovat nykyään myös rajojen aukeamisen myötä hankkineet itselleen paljon eurooppalaisten koirien linjoja, joten myös tältä osin on sukutauluissa paljon samoja koiria.

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Sukusiitoksessa uros ja narttu ovat toisilleen läheisempää sukua kuin serkukset. Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta.

Isä-tytär-parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiin tuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Koirilla on eri rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitettykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia yhdistelmiä ei ole.

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste

kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu tismalleen saman taustainfon perusteella. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %. (Lähde 23.)

Taulukko 1. vuositilasto – rekisteröinnit

Vuositilasto - rekisteröinnit										
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Pennut (kotimaiset)	112	109	166	104	108	113	170	97	111	147
Tuonnit	8	13	3	2	7	6	7	9	9	5
Rekisteröinnit yht.	120	122	169	106	115	119	177	106	120	152
Pentueet	16	20	26	17	18	17	29	13	18	23
Pentuekoko	7	5,4	6,4	6,1	6	6,6	5,9	7,5	6,2	6,4
Kasvattajat	11	14	15	12	14	12	19	12	16	16
jalostukseen käytetyt eri urokset										
- kaikki	11	19	23	12	15	15	18	10	16	20
- kotimaiset	8	11	10	6	9	8	10	6	11	10
- tuonnit	3	7	8	6	3	3	7	3	3	8
- ulkomaiset	0	1	5	0	3	4	1	1	2	2
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 8 kk	3 v 11 kk	3 v 9 kk	2 v 9 kk	2 v 9 kk	3 v 1 kk	3 v 5 kk	2 v 8 kk	2 v 8 kk	3 v 9 kk
jalostukseen käytetyt eri nartut										
- kaikki	16	19	25	17	18	17	29	12	18	23
- kotimaiset	15	19	24	15	17	15	25	11	17	19
- tuonnit	1		1	2	1	2	4	1	1	4
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 8 kk	3 v 11 kk	3 v 10 kk	3 v 7 kk	4 v	4 v 5 kk	3 v 10 kk	3 v 6 kk	3 v 6 kk	3 v 9 kk
Isoisät	23	29	35	22	25	27	35	20	28	34
Isoäidit	24	32	42	25	29	29	36	21	30	37
Sukusiitosprosentti	3,36%	2,32%	3,32%	1,33%	2,15%	2,10%	2,42%	1,08%	3,72%	4,14%

Taulukosta selviää, että rekisteröinnit vaihtelevat viimeisen 10 vuoden aikana melko paljon vuosittain 104-170 välillä, keskiarvon ollessa 124 koiraa/vuosi. Vuosien 2009-2018 rekisteröitiin keskimäärin 145 koiraa/vuosi.

Tuontien määrä on myös laskenut, vuosina 2014-2023 tuotiin yhteensä 69 koiraa ja edellisen kymmenen vuoden jaksossa vuosina 2009-2018 tuotiin 86 irlanninsusikoiraa.

Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen keski-ikä on pysynyt lähes samalla tasolla kuin edellisen kauden aikana. Narttujen keski-ikä on hieman urosten keski-ikää korkeampi.

Sukusiitosprosentti on pysynyt alhaisena, mikä omalta osaltaan auttaa rodun monimuotoisuuden ylläpitämisessä. Nykyisen taulukon vuosina keskiarvo on 2,59 ja edellisen jakson aikana se oli 2,48.

4.1.2 Jalostuspohja

Taulukko 2 Jalostuspohja rekisteröintivuoden mukaan

Vuositalasto - jalostuspohja										
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Per vuosi										
- pentueet	16	20	26	17	18	17	29	13	18	23
- jalostukseen käytetyt eri urokset	11	19	23	12	15	15	18	10	16	20
- jalostukseen käytetyt eri nartut	16	19	25	17	18	17	29	12	18	23
- isät/emät	0,69	1	0,92	0,71	0,83	0,88	0,62	0,83	0,89	0,87
- tehollinen populaatio	19 (59%)	25 (62%)	32 (62%)	20 (59%)	22 (61%)	22 (65%)	32 (55%)	15 (58%)	23 (64%)	29 (63%)
- uroksista käytetty jalostukseen	2%	5%	3%	3%	19%	10%	13%	12%	11%	9%
- nartuista käytetty jalostukseen	0%	0%	6%	17%	19%	24%	23%	17%	13%	15%
Per sukupolvi (4 vuotta)										
- pentueet	79	81	78	81	77	77	83	79	96	99
- jalostukseen käytetyt eri urokset	47	51	52	48	45	44	49	53	59	62
- jalostukseen käytetyt eri nartut	57	60	62	67	63	62	73	69	82	83
- isät/emät	0,82	0,85	0,84	0,72	0,71	0,71	0,67	0,77	0,72	0,75
- tehollinen populaatio	71 (45%)	76 (47%)	78 (50%)	79 (49%)	74 (48%)	73 (47%)	84 (51%)	84 (53%)	97 (51%)	99 (50%)
- uroksista käytetty jalostukseen	3%	8%	8%	12%	13%	12%	11%	12%	11%	11%
- nartuista käytetty jalostukseen	5%	9%	15%	21%	21%	20%	18%	20%	20%	23%

Pentueita syntyi vuosina 2014-2023 yhteensä 197 ja edellisen 10-vuotiskauden aikana 221.

Tehollinen populaatio kuvaa koko geenipohjan laajuutta. Mitä pienempi tehollinen populaatio, sitä nopeammin keskimääräinen sukusiitosaste kasvaa ja samalla geneettinen monimuotoisuus pienenee. Tehollinen koko arvioidaan aina sukupolvea kohden. Sukupolven pituus on seurakoirilla neljä ja käyttökoirilla viisi vuotta. Nyrkkisääntönä on, että tehollinen koko on enimmillään neljä kertaa jalostukseen käytettyjen eri sukuisten urosten lukumäärä. Paras tapa arvioida tehollista populaatiokokoa perustuu rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kasvunopeuteen. Jos aineisto ei ole sukupuiltaan tarpeeksi täydellinen, voidaan käyttää jalostuskoirien lukumääriin perustuvaa laskentaa, joka on käytössä myös Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä Koiranetissä. Tämä antaa kuitenkin tehollisesta koosta suuren yliarvion, koska siinä oletetaan, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät.

Populaation tehollista kokoa voidaan arvioida vuosittain tai sukupolvittain kaavalla: $Ne = 4 * Nm * Nf / (Nm + Nf)$, jossa Nm on siitokseen käytettyjen urosten ja Nf siitokseen käytettyjen narttujen lukumäärä ja Ne on tehollinen populaatiokokoa. Kaava olettaa koirille tasaiset jälkeläismäärät ja kuvaa siis ideaalipopulaatiota ja antaa yliarvioita, mutta sen perusteella voidaan todeta kehityssuunta. Kaavassa ei oteta huomioon jalostukseen käytettyjen koirien keskinäisiä sukulaisuussuhteita. Koiranetissä julkaistut luvut on laskettu tällä kaavalla, mikä antaa liian suuren arvion todelliseen tilanteeseen nähden. Tehollinen populaatioprosentti syntyy vertaamalla tehollisen populaation määrää ideaalitalanteeseen, jossa vuoden aikana syntyneillä pennuilla on eri isä ja eri emä. (Lähde 21,22, 23)

Taulukko 3 Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 urosta

Jalostusurokset		Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
#	Uros	Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat.%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	STERN VOM WELZERBERG	6	55	4,45%	4%	16	116	6	55
2	DE MAJODIAN WILD AND WISE	7	38	3,07%	8%	2	11	7	38
3	GLOR NA GAEL CEDRIC	5	35	2,83%	10%	10	64	5	35
4	SUSILAAKSO HULK	4	32	2,59%	13%	5	45	4	32
5	LORIAN LOVELACE VON DER EICHENKOPPEL	4	31	2,51%	15%	1	11	4	31
6	KNALLÅSEN'S QENT	3	28	2,26%	18%	4	24	3	28
7	TSARSKAJA PRIHOT OLIVER RIVERWOLF	3	26	2,10%	20%	6	51	3	26
8	SÉ OF LINDISFARNE	3	26	2,10%	22%	2	9	3	26
9	YLI-KYMEN LEXUS	5	25	2,02%	24%	4	27	5	25
10	DWARS VALLEY PELTON	5	24	1,94%	26%	3	27	5	24
11	DWARFS' VALLEY PHILIP	3	24	1,94%	28%	1	7	3	24
12	DEBITUS LAETUS LEGENDA	3	23	1,86%	30%	1	5	3	23
13	MAMI'S BEARDIE SCOOPY DOO	3	22	1,78%	31%	3	31	3	22
14	RIVERWOLF PATRICK JANE	2	21	1,70%	33%	3	19	2	21
15	SUSILAAKSO CEIN CONOR	2	20	1,62%	35%	0	0	2	20
16	RIVERWOLF BLACK CADILLAC	2	20	1,62%	36%	1	10	2	20

Kumulatiivisesti irlanninsusikoirissa on käytetty 27:ää urosta tuottamaan 50 % tämän jakson pennuista.

16 käytetyimmästä uroksesta vuosina 2014–2023 kahdeksan on tuontikoiria ulkomailta. Koiria on tuotu Saksasta, Unkarista, Ruotsista, Venäjältä ja Latviasta.

Eniten jalostukseen käytetty uros Stern vom Welzerberg (1) on Irlantilaista Nutstown-taustaa oleva uros. Moninkertainen esi-isä on Capitan of Shantamon. De Majodian Wild and Wisella (2) on osin saksalainen ja eurooppalainen tausta ripauksella amerikkalaista taustaa. Glor Na Gael Cedric'n (3) tausta on Unkarista, taustalla myös Tanskasta Wolfhouse-kennelin koiria sekä myös irlantilainen Capitan of Shantamon. Susilaakson Hulk (4) on emän puolelta Brokenwheel-taustainen ja isän puolelta löytyy osittain samoja koiria kuin De Majodian Wild and Wisella. Lorian Lovelace von der Eichenkoppel (5) on erisukuinen kuin edeltäjät, taustallaan saksalaisten kenneleiden koiria, taustalta löytyy Ufrt vom Welzerberg, joka on myös Stern vom Welzenbergin sukutaulussa. Knallåsen's Qent'n (6) suku on vahvasti ruotsalaistaustainen, mukana myös Wolfhouse M-pentueen uros Metaphor. Saman pentueen uros Wolfhouse Mythical on Glor Na Gael Cedric'n sukutaulussa. Tsarskaja Prihot Oliver Riverwolf'n (7) suku on isän puolelta Hollannista ja emän puolelta Venäjältä. Se Of Lindisfarne (8) on saksalaistaustainen eikä ole läheistä sukua muille saksan tuonneille. Ylikymen Lexus'n (9) isä on Glor Na Gael Cedric ja emän puolelta suku menee pääasiassa ruotsalasiin koiriin. Dwars' Valley Pelton (10) ja Dwars' Valley Philip (11) ovat samasta pentueesta. Isän puolelta italialais-saksalainen sukutaulu ja emän puolelta löytyy samoja yhteisiä esi-isiä kuin De Majodian Wild and Wisella ja tanskalaisen Wolfhouse-kennelin koiria. Debitus Laetus Legendan (12) sukutaulusta löytyy myös kauempaa Nutstown -kennelin Capitan of Shantamon sekä muita irlantilaisia ja englantilaisia koiria. Mami's Beardie Scooby Doo

(13) on isän puolelta amerikkalaistaustainen ja emän puolelta löytyy ruotsalaisia, italialaisia ja norjalaisia koiria. Riverwolf Patrick Jane (14) on sekä isän että emän puolelta ruotsalaistaustainen, emän puolelta löytyy myös englantilaisia taustaltaan erisukuisia koiria. Susilaakson Cein Conor'n (15) isä on Yli-Kymen Lexus, emän puolelta sukutaulussa on samoja koiria kuin De Majodian Wild and Wisella. River Wolf Black Cadillac'n (16) isän puolella on samoja koiria kuin Riverwolf Patric Janen emän sukutaulussa.

Taulukko 4 Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 narttua

Jalostusnartut		Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
#	Narttu	Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	RIVERWOLF DONATELLA VERSACE	2	25	2,02%	4	27	2	25
2	DOSCARTHA EMILY PRENTISS	2	24	1,94%	9	57	2	24
3	FILOMEIDES PRIMADONNA	3	23	1,86%	1	8	3	23
4	HARMAASUDEN BRUNHILDA	3	23	1,86%	6	35	3	23
5	RIVERWOLF VANILLA PORTER	2	23	1,86%	1	11	2	23
6	SUSILAAKSO BNOBELIA	2	23	1,86%	0	0	2	23
7	RIVERWOLF TERESA LISBON	2	22	1,78%	2	17	2	22
8	FERNMARK TYREN	3	22	1,78%	3	9	3	22
9	OSCAILTE HUAN HENNIE	2	21	1,70%	0	0	2	21
10	FERNMARK PYRRHA	3	21	1,70%	5	32	3	21
11	MAMI'S BEARDIE QUEEN OF FAIRYCASTLE	2	20	1,62%	4	25	2	20
12	FERNMARK NIGHTINGALE	3	20	1,62%	2	11	3	20
13	RIVERWOLF ELYSÉE ROSÉ	3	17	1,37%	4	34	3	17
14	FILOMEIDES KLEOPATRA	2	17	1,37%	3	18	2	17
15	RIVERWOLF KOH-I-NOOR	2	17	1,37%	4	31	2	17

ENITEN PENTUJA TUOTTANEET NARTUT:

Eniten käytetyt nartut ovat paljon useammin sukua toisilleen kuin urokset.

Riverwolf Donatella Versace on isän puolta osin samaa sukua kuin uros Riverwolf Patric Jane. Doscatha Emily Prentiss'n (2) sukutaulussa on suomessa kasvatettuja koiria, joiden sukutaulusta kauempaa löytyy englantilaisia, saksalaisia, irlantilaisia ja ruotsalaisia koiria. Filomeides Primadonnan (3) isä on Glor Na Gael Cedric ja sukutaulussa on molemmiin puolin italialaisen Mangialupi kennelin narttu Pergentino Pimentel dei Mangialupi. Harmaasuden Brunhilda (4) on isän puolelta osin samaa sukua kuin uros De Majodian Wild and Wicen emä. Riverwolf Vanilla Porter (5) on Riverwolf Elysee Rosen tytär ja isä on Tsarskaja Prihot Oliver Riverwolf. Susilaakson Bnobelia (6) isä on Susilaakson Hulk ja emän puolella on samaa sukua Kellyhide's Ambrosius ja Queen of Hearts Fionnmae kuin Harmaasuden Brunhildalla. Riverwolf Teresa Lisbon'n (7) sukutaulussa on samoja sukuja kuin Riverwolf Donatella Versacella. Fernmark Tyren (8) isä on Stern vom Welzerberg ja emän puolelta löytyy sekä venäläisiä että saksalaisia sukuja. Oscailte Huan Hennie (9), isä on Mami's Beardie Scoopy Doo ja emän puolella on saksalaisia koiria. Fernmark Pyrrhan (10) isän puolella on venäläistä sekä saksalaista sukua, emän puolella saksalaisia sukuja ja kauempana myös irlantilaisia koiria. Mami's Beardie Queen of Fairycastlen (11) isän tausta on puhtaasti ruotsalaista linjaa ja emän suomessa kasvatettuja koiria, joiden taustalta löytyy mm. italialaista ja saksalaista sukua. Fernmark Nightingale (12) on isän puolelta englantilaistaustainen ja emän puolelta tulee saksalainen suku Frag Arach

von den Erzminen kautta. Tämä uros esiintyy myös joidenkin muiden taulukossa mainittujen narttujen sukutaulussa. Riverwolf Elysee Rose (13), sukutaulussa on sekä isän että emän puolella ruotsalaisia linjoja, emän isä on Carel Wolf Romeo, joka löytyy myös muiden edellä mainittujen Riverwolf kennelin narttujen sukutauluista. Riverwolf Koh-I-Noor'n (15) isä on Tsarskaja Prihot Oliver Riverwolf ja emä Riverwolf Teresa Lisbon. Filomeides Kleopatran (14) sukutaulussa on molemmin puolin enimmäkseen saksalaistaustaisia koiria.

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa

Taulukko 5 Eri maiden Irlanninsusikoirien rekisteröintimäärät

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Ruotsi	85	62	83	102	139	126	81	159	82	
Ranska		200	169							
Norja	46	37	39	27	57					
Irlanti	117	137	119	170	78	134	90	111	104	114
Iso-Britannia	191	238	198	195	229	239	372	256	256	239

Suomalaiset kasvattajat ovat jo pitkään, yli neljäkymmentä vuotta, tehneet yhteistyötä aluksi Brittein saarten kasvattajien kanssa ja rajojen auettua kunnolla myös eurooppalaisten kasvattajien kanssa. Tämä on johtanut tilanteeseen, jossa suomalaisten koirien suvut ovat melko yhteneväisiä eurooppalaisten koirien sukujen kanssa. Brittein saarten kasvattajat ovat nykyään myös rajojen aukeamisen myötä hankkineet itselleen paljon eurooppalaisten koirien linjoja, joten myös tältä osin on sukutauluissa on paljon samoja koiria. Käytännössä erillisiä sukulinjoja ei ole olemassa. Kaikkien irlanninsusikoirien sukutauluista löytyy samat esivanhemmat kun mennään riittävän kauas taaksepäin, 13-15 sukupolvea. Englannissa irlanninsusikoira on jo luokiteltu ns. haavoittuvaksi roduksi koirien rekisteröintien laskettua alle 300 pentua/vuosi.

4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Rekisteröinnit vaihtelevat viimeisen 10 vuoden aikana melko paljon vuosittain 104-170, keskiarvon ollessa 124 koiraa/vuosi. Vuosina 2009-2018 rekisteröitiin keskimäärin 145 koiraa/vuosi.

Vuosina 2014-2023 tuotiin yhteensä 69 koiraa ja edellisen kymmenen vuoden jaksossa vuosina 2009-2018 tuotiin 86 irlanninsusikoira.

Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen keski-ikä on pysynyt lähes samalla tasolla kuin edellisen kauden aikana. Narttujen keski-ikä on hieman urosten keski-ikää korkeampi.

Sukusiitosprosentti on pysynyt alhaisena, mikä omalta osaltaan auttaa rodun monimuotoisuuden ylläpitämisessä. Nykyisen taulukon vuosina keskiarvo on 2,59 ja edellisen jakson aikana se oli 2,48.

Nykyisillä rekisteröintimäärillä ei 1–2 vuoden tasolla voida määrittää tilastollisesti merkittäviä trendejä. Jalostuskoirien käyttöönottoikä on pysynyt suunnilleen samana, koska alle 2 vuotiaita narttuja ei tule käyttää jalostukseen. Urosten kohdalla alle 18 kk ikäistä koiraa ei tule käyttää jalostukseen. Tuontikoirien määrän keskiarvo vuosina 2014–2023 on 6,9 koiraa. Rotu ei myöskään ole jakautunut käyttö- tai näyttelylinjoihin. Sukusiitosaste on Suomessa viimeisen 10 vuoden aikana ollut keskimäärin 2,59 ja jalostuksen tavoiteohjelman tavoitteena onkin pitää se alhaisena, jotta rotu säilyisi mahdollisimman monimuotoisena ja terveenä.

Suomeen on kautta aikojen tuotu jalostuskoiria Euroopasta ja Brittein saarilta.

Lähes kaikilta jalostuskoirilta löytyy viimeistään kolmannelta polvelta keskieuropalainen vanhempi, useimmilla jo aikaisemmin. Kaikilla koirilla yhteiset esivanhemmat löytyvät tällä hetkellä 10–15 sukupolvesta.

Rodun tehollinen koko on viime vuodet pysynyt melko samana. Vuositasolla 55-65 % ja per sukupolvi (4 vuotta) 47-53 %.

Vaikka muutamaa urosta on aikanaan käytetty paljon, eivät niiden toisen polven jälkeläismäärät ole liian suuria (kts. taulukko 3). Suurin osa irlanninsusikoirien pennuista myydään harrastuskoiriksi, ja jalostukseen käytetään melkein aina vain sitä yksilöä, jonka kasvattaja mahdollisesti pitää itse tai sijoittaa.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: ”Lampaita kotona, leijonia saalistaessaan.”

HYLKÄÄVÄT VIRHEET: Vihaisuus ja liiallinen arkuus.

KÄYTTÖTARKOITUS: Irlanninsusikoiria käytettiin susien ja hirvieläinten metsästyksessä.

4.2.2 Jakautuminen näyttely-, käyttö-, tms. linjoihin

Suomessa irlanninsusikoirat eivät ole jakautuneet näyttely- tai käyttölinjoihin. Linjojen eriytymisen sijasta kasvattajat/omistajat ovat kiinnostuneet eri harrastemuodoista.

Näyttelyt ovat harrastusmuodoista ylivoimaisesti suosituin. Käyttöpuolella taas vinttikoirien maastajuoksu ja ajuekokeissa, radalla irlanninsusikoiria kilpailee satunnaisesti. Harrastekoirana irlanninsusikoira soveltuu hyvin mm. kaverikoiratoimintaan. Samat yksilöt pärjäävät eri lajeissa.

4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttööminäisuuksien testaus ja/tai kuvaus

Rotu hakeutuu PEVISAAN (perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma) tämän jalostuksen tavoiteohjelman voimaan tullessa. Irlanninsusikoiria on Suomessa luonnetestattu vain satunnaisesti. Vuonna 2019 tammikuussa on otettu käyttöön Suomen Kennelliiton käyttäytymisen jalostustarkastuksen ihanneprofiili. Ensimmäinen käyttäytymisen jalostustarkastus on tehty 19.1.2019.

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Irlanninsusikoirien luonne on pääpiirteissään säilynyt hyvänä, eikä päivittäinen elämä aiheuta ongelmia. Koiran suuren koon vuoksi se täytyy kasvattaa yhteiskuntakelpoiseksi jo pienestä pitäen. Näinkin suuren koiran huonot käytöstavat ovat erittäin näkyviä ja myös laajalle kantautuvia. Yhteiskunnan muuttuessa yhä vaativammaksi ja rajoittavammaksi koirien käytöksen osalta täytyy koirien sopeutua muutokseen. Ihmisiin aggressiivisesti suhtautuvia koiria ei juuri ole, mutta toisille koirille murisevia tavataan aina välillä tapahtumissa. Epätyypillisiä käyttäytymismalleja ja luonneominaisuuksia ei tule hyväksyä.

Näyttelyissä suurin osa luonteesta annetuista maininnoista on rodunomainen lähestyttäessä. Yleisessä osiossa on ollut joitain rasteja kohdassa väistää. Huomioiden kaikki näyttelyissä käynnit, on ulkomuototuomareiden mielestä rotumme luonteet pääosin kunnossa.

Sukupuolten välisiä eroja ei irlanninsusikoirissa käytännössä ole, molemmat sukupuolet ovat melko helposti koulutettavia ja avoimia, ystävällisiä koiria. Joillain yksilöillä esiintyy aggressioita toisia koiria kohtaan. Rodussa ei ole osoitettavissa aggressiivisia linjoja.

Irlanninsusikoirien luonne ei muutu koiran alkuperämaan mukaan. Ulkomaisilla koirilla on hyvinkin samanlainen luonne kuin suomalaisilla koirilla, eikä ulkomaille vietyjen suomalaisten koirien luonne eroa uuden kotimaan koirista. Yksi suurimmista rodun ihailun kohteista – niiden luonne – on maasta tai maanosasta huolimatta pysynyt samanlaisena.

Jalostustarkastusten määrä on hyvin pieni, koska jalostuksen tavoiteohjelman mukaisesti jalostukseen käytettävillä koirilla on ollut vaadittavat näyttelytulokset. Jalostustoimikunta on tehnyt kasvattajavierailuja, joiden yhteydessä on suoritettu jalostustarkastuksia ja jälkeläistarkastuksia kasvattajan niin halutessa.

Taulukko 6a

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä näkyvät luonnetestit:

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
LTE	1	1	1	2	0	1	2	3	1	2

Taulukko 6b(päivitetty)

Luonnetestissä käyneiden irlanninsusikoirien saamat pisteet vuosina 2014-2023 (15 koiraa)

c	Arvo	Osasuoritus														
1	1	Toimintakyky	15	15	-15	-15	-15	0	15	-15	15	-15	-15	-15	-15	15
2	1	Terävyys	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
3	1	Puolustushalu	-1	-1	-1	-1	-1	0	-1	-1	1	-1	-1	-1	-1	-1
4	-1	Taisteluhalu	-10	-10	-20	-30	-20	0	-20	-10	-10	-10	-20	-20	-10	-20
5	1	Hermorakenne	35	35	35	35	35	0	35	35	35	35	35	35	-35	35
6	2	Temperamentti	30	30	-15	30	30	0	30	30	30	30	30	30	30	-15
7	1	Kovuus	8	8	8	8	8	0	16	8	-16	8	8	8	-16	8
8	3	Luoksepäästävyys	45	45	30	30	45	0	45	45	30	45	30	30	45	45
9	+++	Laukauspelottomuus	++	++	++	++	++		++	++	++	+++	+++	+++	++	+++
		Yhteensä	93	123	23	58	83	0	121	93	84	123	68	68	-13	28

Vuosina 2019-2021 rotujärjestöllä oli luonnetoimikunta ja silloin laadittiin luonteen ihanneprofiili kennelliiton käyttäytymisen jalostustarkastukseen (liite 4).

Käyttäytymisen jalostustarkastustilaisuuksia on järjestetty 2 kpl vuoden 2019 aikana ja niihin osallistui 18 koiraa.

	I = ihanne	N = neutraali	E = ei toivottava	H = hylätty
1. Ihmisen kohtaaminen				
1.1. a	5	1		
1.1. b		6		
1.1. c	2	3	1	
1.2. a		5	1	
1.2. b		6		
1.3.		6		
2. Käsiteltävyys				
2.1.	1	5		
2.2.	6			
3. Jahtaaminen				
3.1.		6		
3.2.		6		
4. Aktiivisuus/passiivisuus				
4.	1	3	2	
5. Vieras koira				
5.	6			
6. Epätavalliset alustat				
6.1. a	3	3		
6.1. b	6			
6.1. c	3	3		
6.2. a	1	5		

6.2. b	3	2	1	
6.2. c	3	2	1	
7. Ihmisjoukko				
7.1.	1	4	1	
7.2.		5	1	
7.3.		4	2	
7.4.	1	4	1	
7.5.	2	2	2	
7.6.		5		1
8. Äänet				
8.1.	5		1	
8.2.	3	3		
8.3.	3	2	1	
8.4.	3	2	1	
9. Muut huomiot				
9. a		6		
9. b	1	5		
9. c	6			

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet

Irlanninsusikoira on vinttikoiria ja kaikille vinttikoirille on tyypillistä eriasteinen metsästyskäyttäytyminen. Irlanninsusikoira on käytetty suurriistan metsästyksessä. On hyvin vaikea arvioida luonteen soveltumista alkuperäiseen käyttötarkoitukseen, koska Suomen metsästyslaki kieltää sen. Suomessa on kuitenkin mahdollista harrastaa rata- ja maastajuoksua sekä ajuekokeissa (virallinen käyttökoe), jotka ovat jonkinlainen korvike metsästykselle.

Ratakokeet ovat nopeuskilpailuja, jossa samassa lähdössä juoksee 2–6 koiraa seuraten viehettä ovaalinmuotoisella radalla. Kilpailuja järjestetään viidellä vinttikoiraradalla, jotka sijaitsevat Helsingissä, Hyvinkäällä, Turussa, Tampereella ja Oulussa. Vinttikoirien maastokokeissa koirat juoksevat pareittain maastoon tehdyllä mutkittlevalla radalla viehettä ajaen. Koirat arvostellaan yksilöinä, lähdöt pyritään juoksemaan pareittain. Koiran tulos koostuu kolmen tuomarin antamista pisteistä viideltä eri osa-alueelta: nopeus, ketteryys, kestävyys, innokkuus ja seuraaminen. Maastokokeita järjestetään ympäri Suomea, kisapaikkoina ovat laajat peltoalueet ja hiekkakuopat. Ajuekokeet muistuttavat maastokokeita, mutta ovat oma koemuotonsa. Ajue koostuu kolmesta koirasta, jotka pystyvät toimimaan yhteistyössä viehettä metsästäessä.

Näistä kokeista kertyneet pisteet voivat antaa viitteitä koiran ajovietistä, fyysisestä kunnosta sekä rakenteesta. Toisaalta meiltä löytyy myös koiria, jotka ovat hyvinkin riistaviettiä, mutta eivät aja keinoviehettä ja raskaampikin koira voi pärjätä maastajuoksussa hyvän fyysisen kunnan ja kehon hallinnan myötä. Viime vuosina harrastajamäärät käyttöpuolella ovat pudonneet. Osaltaan tähän vaikuttaa harjoittelupaikkojen vähyys.

Rotujärjestö järjestää keväisin yhteistyössä skotlanninhirvikoirien kanssa ”Harmaiden Harkat”. Harmaiden Harkoissa kerrotaan juoksu-harrastuksesta, koiran harjoittamisesta juoksijaksi ja siellä kaikki pääsevät kokeilemaan rata- ja maastajuoksua. Tämän lisäksi syksyisin juostaan virallisista ja epävirallisista maastomestaruuksista.

Taulukko 7 Irlanninsusikoirien määrä juoksukilpailuissa vuosina 2015-2023

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Maasto	8	22	8	11	13	21	21	19	37	31
Rata	2	3	2	0	4	12	7	3	4	4
Ajue	3	0	0	3	0	0	0	3	5	0

Vinttikoirien ajuekokeita on järjestetty vuodesta 2013 alkaen.

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Vuoden 2017 kyselyyn kasvattajien antamien vastausten perusteella voidaan todeta, että narttujen juoksuväli on yleisimmin noin 5–8 kk. Nartuilla tulee yleisesti hyvin maitoa, joskus keisarileikatuilla ei maitoa ole tullut. Kuitenkin katsottiin, että maidon tuotannossa ei ole mitään ongelmia isojenkaan pentueiden kanssa. Nartut hoitavat imettämisen mielellään kuten myös pentujen hoivaamisen. Hoivaaminen vaihtelee hieman, mutta kasvattajat eivät koe siinä ongelmia. Irlanninsusikoirilla keinosiemennysten määrä on nousussa. Syynä on usein välimatka ja ulkomaisten urosten käyttö. (Liite 5)

Irlanninsusikoirilla ei ole erityisesti havaittavissa ikään liittyviä käytöshäiriöitä. Irlanninsusikoira on hyvin sosiaalinen koira, joka viihtyy laumassa. Useimmat koirat tulevat toimeen kaiken kokoisten koirien kanssa ja varovat huolellisesti pienempiä. Toisilla yksilöillä on ajovietti kehittyneempi, ja ne voivat ryhtyä ajamaan pienempiä koiria takaa vain viettinsä takia. Huomattuaan virheen koirat useimmiten keskeyttävät ajon. Pääasiallisesti irlanninsusikoirat suhtautuvat ystävällisesti sekä vieraisiin että tuttuihin koiriin sekä ihmisiin, tuttuihin tai vieraisiin. Irlanninsusikoirat eivät ole aggressiivisia koiria.

Irlanninsusikoira ei ole pelokas rotu vaan hyvinkin tiedonhaluinen ja utelias. Pentuiän kokemukset, kasvatusta ja sosiaalistaminen ovat erittäin tärkeitä näin ison koiran kanssa, koska paniikkiin joutuvaa irlanninsusikoiraa on käytännössä mahdotonta pidellä. Huolellisella sosiaalistamisella ja kasvatuksella irlanninsusikoira on valmis kohtaamaan koko maailman iloisin mielin ja hyvin käyttäytyen.

4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Perusedellytys irlanninsusikoiran olemassaololle on rodunomaisen luonteen säilyminen. Sen on oltava varma itsestään, rauhallinen eikä se saa hermoilla turhista. Vinttikoirana se voi suhtautua välinpitämättömästi vieraita kohtaan, mutta se ei missään olosuhteissa saa olla aggressiivinen eikä arka.

Luonteet ovat suurimmalta osin toivottuja: avoimia, joskus hieman pidättyväisiä. On toivottavaa, että tuomarit kiinnittävät kehässä erityistä huomiota luonteisiin ja huomauttavat poikkeamista.

Ihmisiä kohtaan aggressiivisesti käyttäytyvät irlanninsusikoirat ovat erittäin harvinaisia, eikä voimakkaasti aggressiivisia ole syytä pitää edes hengissä. Sitä vastoin arasti käyttäytyviä tai arkoja irlanninsusikoiria on myös Suomessa. Arkaa tai aggressiivista koiraa ei saa käyttää jalostukseen, koska luonne periytyy jälkeläisille.

Toinen ääripää ovat ylenpalttisen innokkaat ja ”tykötulevat” yksilöt. Tämä on kuitenkin parempi vaihtoehto kuin arkuus.

Mikäli koira saa kaksi (2) kertaa laatupalkinnon hylätty luonteensa vuoksi 24 kuukautta täytettyään, se ei täytä jalostuksen tavoiteohjelman asettamia vaatimuksia, eikä koiraa saa käyttää jalostukseen. Tällaisia koiria ei ole rodussa esiintynyt viime vuosina.

Kasvattajien vastuu sekä pennun sosiaalistamisesta että pennunostajan opastamisessa vastuuntuntoiseksi koiranomistajaksi on suuri. Hyväluontoiset rodunomaiset vanhemmat, hyvä sosiaalistaminen ja peruskasvatus sekä vastuuntuntoiset pennunostajat ovat perusedellytys hyvien luonteiden säilyttämiseksi.

4.3 Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

Rotu hakeutuu PeViSa-ohjelmaan (perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma) tämän jalostuksen tavoiteohjelman astuessa voimaan.

Ikä ja jälkeläismäärä

Nartun ikä astutushetkellä vähintään 24 kk.

Uroksen ikä astutushetkellä vähintään 18 kk ja urokselle rekisteröidään maksimissaan 15 pentua alle 3 vuoden iässä. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan.

Yksilön elinikäinen jälkeläismäärä 40. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan.

Sydän

Kaikilla jalostukseen käytettävillä koirilla tulee olla voimassa oleva sydänultralausunto ja 5 min EKG. Alaikäraja on 18 kk ja tutkimus voimassa 12 kk.

Silmät

Kaikilla jalostukseen käytettävillä koirilla tulee olla voimassa oleva silmätutkimuslausunto. Alaikäraja on 12 kk ja lausunto voimassa 24 kk.

Ulkomaisia koiria koskeva poikkeus: Ei vaadita PEVISA-tutkimuksia.

DILATOIVA KARDIOMYOPATIA:

Dilatoiva kardiomyopatia (DCM) on sydänlihaksen rappeutumissairaus, joka johtaa sydämen laajenemiseen ja supistumiskyvyn laskuun. Rappeutumisen seurauksena sydämen seinämät ohenevat ja veltostuvat, eikä sydän enää pysty pumppaamaan riittävästi hapekasta verta elimistön käyttöön. Koska sairaustapaukset esiintyvät pääsääntöisesti suvuittain ja taudinkuva on rodulle tyypillinen, on dilatoivalla kardiomyopatialla geneettinen tausta.

DCM:n esiintyvyys irlanninsusikoirilla on n. 24-29% ja sairastumisikä on yleensä 3-7 vuotta. Tämä on harmillisen myöhään jalostuskäytön kannalta. DCM:ää tavataan enemmän irlanninsusikoirauroksilla kuin nartuilla, ja urokset sairastuvat usein nuorempina kuin nartut. On osoitettu yhteys eteisvärinän esiintymisellä ja DCM:an kehittymisellä irlanninsusikoirilla, eteisvärinä on mahdollinen esiaste sekundaariselle DCM:lle. Kuitenkaan, kaikilla irlanninsusikoirilla, joilla on todettu eteisvärinä, se ei etene DCM:ksi ja joillain irlanninsusikoirilla, joilla on todettu DCM, ei ole eteisvärinää. Raportit viittaavat siihen, että n. 80% DCM-diagnosoiduilla yksilöillä todetaan samanaikaisesti eteisvärinä, mikä osoittaa, että eteisvärinää sairastavia irlanninsusikoiria on seurattava tarkasti sen varmistamiseksi, että niille ei jatkossa kehity DCM:aa. On esitetty, että sairaus liittyy sukupuoleen ja olisi dominantisti periytyvä, mutta monogeeninen malli ei yksin selitä taudin esiintymistä. Kaksi tutkimusta on todennut, että DCM:n kehittyminen irlanninsusikoirilla liittyy useaan geeniin.

Jalostukseen käytettävien koirien säännöllinen tutkiminen on tärkeää, koska DCM-tapaukset voitaisiin löytää aikaisemmassa vaiheessa ja jättää pois jalostuksesta. Myös yksilön itsensä kannalta DCM:n diagnosointi taudin aikaisessa vaiheessa on tärkeää, koska on todistettu, että hoito DCM:n prekliinisessä vaiheessa pidentää aikaa ennen sydämen vajaatoiminnan alkamista ja pidentää siten elinikää. Avoin tai sairas-tuloksen saaneita koiria ei suositella käytettäväksi jalostukseen.

SILMÄSAIRAUDET:

Rotujärjestö on jo vuosia edellyttänyt silmätarkastuslausuntoa jalostukseen käytettäviltä koirilta. Vuosina 2014-2023 Suomessa rekisteröitiin 1326 koiraa. Samana ajanjaksona tutkittiin 418 eri koiraa. Suurin osa tutkituista koirista oli terveitä. 418 koiran tutkimuksissa löydöksiä kirjattiin yhteensä 132 (31,6 %). Yleisimpiä rodulla todettuja sairauksia ovat:

DISTICHIASIS / EKTOOPPINEN CILIA (ylimääräiset ripset). Ylimääräisten ripsien karvatuppi sijaitsee luomirauhasessa tai sen vieressä. Distichiasiksessa, joka on näistä lievempi, karva kasvaa ulos luomen vapaasta reunasta. Oireet riippuvat karvan paksuudesta ja kasvusuunnasta. Ohuet, ulospäin suuntautuvat karvat aiheuttavat tuskin lainkaan oireita, paksummat ja silmän pintaan osuvat karvat sitä vastoin voivat aiheuttaa eriasteisia ärsytysoireita: lievää vuotamista ja räpyttelyä tai voimakkaampia kipuoireita ja jopa sarveiskalvovaurioita. Ripsiä voi irrota ja kasvaa takaisin karvan vaihtumisen yhteydessä. Ektooppinen cilia kasvaa luomen sisäpinnan sidekalvon läpi ja aiheuttaa lähes aina voimakkaat kipuoireet (siristys, hankaaminen ja vetisyys) ja sarveiskalvovaurioita.

Vuodesta 2021 alkaen distichiasis/ektooppinen cilia -diagnooseja ei enää erotella, koska kyseessä ovat saman asian eri muodot. Jalostuskäyttöä ei suositella yksilöille, joilla on ruksattu myös kohta vakava. Löydös luokitellaan vakavaksi, jos luomen reunasta kasvavia ylimääräisiä ripsiä (distichias) on paljon ja/tai havaitaan merkkejä niiden aiheuttamasta ärsytyksestä. Ektooppiset ciliat luokitellaan myös vakavaksi muutokseksi. Jalostustietojärjestelmään lausunnot tallennetaan ohjeistuksen mukaisesti.

KATARAKTA ELI HARMAAKAIHI (ent. hereditäärinen katarakta, HC). Perinnöllinen harmaakaihi samentaa silmän linssin osittain tai kokonaan. Useimpien muotojen periytymismallia ei vielä tiedetä. Sairauden alkamisikä vaihtelee suuresti. Perinnöllinen kaihi on yleensä molemminpuolinen ja johtaa sokeuteen, jos linssien samentuminen on täydellinen. Jos kaihisamentuma jää hyvin pieneksi, sillä ei ole vaikutusta koiran näkökykyyn. Edennyt kaihi aiheuttaa silmän sisäistä suonikalvontulehdusta ja siten voi aiheuttaa kipua. Katarakta eli kaihi voi olla perinnöllinen tai ei-perinnöllinen, synnynnäinen tai hankittu. Syntymän ja 8 viikon iän välillä todetut kataraktat ovat synnynnäisiä. Esimerkkejä hankitusta kaihista ovat esimerkiksi vanhuuden kaihi ja PRA:han liittyvä toissijainen kaihi. Ns. nukleaariskleroosi (ei luokitella kaihiksi) on normaaliin ikääntymiseen liittyvä muutos, jossa linssin ydin tiivistyessään muuttuu 'opaalinharmaaksi'. Muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta näkökykyyn. Perinnöllinen kaihi -diagnoosin saanutta koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Poikkeuksena ovat perinnölliseksi todetut ja oletetut muut vähämerkitykselliset linssin kaihimuutokset, joita saa käyttää jalostukseen terveen kumppanin kanssa.

RD (retinan dysplasia eli verkkokalvon kehityshäiriö) jaetaan kolmeen muotoon. Lievimässä, multifokaalissa RD:ssä (mRD) muutokset ovat pieniä, yksittäisiä tai lukuisia poimuja verkkokalvolla. Muutokset pysyvät yleensä ennallaan ja niiden merkitys koiralle on hyvin vähäinen. mRD -koiria voi käyttää jalostukseen terveen kumppanin kanssa. Geograafisessa RD:ssä (gRD) muutos on laajempi ja yleensä melko keskellä silmänpohjaa, jolloin sillä voi olla vaikutusta näkökykyyn. Muutokseen liittyy myös paikallista verkkokalvon ohentumista ja joskus myös irtauma. gRD -koiria voi käyttää jalostukseen vain terveen kumppanin kanssa. Vakavin muoto (ns. totaali RD, tRD) on onneksi harvinaisin. Siinä verkkokalvon kehitys on jäänyt merkittävästi kesken eikä se ole kiinnittynyt normaaliin paikkaansa. Silmä on sokea ja siinä on usein muitakin kehityshäiriöitä. tRD -koiria ei pidä käyttää jalostukseen.

Eri muodoilla (mRD, gRD ja tRD) ei toistaiseksi ole todistettu olevan geneettistä yhteyttä.

VILKKULUOMEN RUSTON KIERTYMÄÄ tavataan jättirotuisilla koirilla. Ruston virheellisen kasvun ja taittumisen myötä koko vilkkuluomi taittuu poispäin silmästä (vilkkuluomen eversio). Tästä seuraa yleensä krooninen sidekalvontulehdus (punoitus, rähmiminen ja kutina). Hoitona on yleensä taittuneen rustonosan kirurginen poisto.

Koska rustokiertymän aiheuttama haitta on koiralle melko vähäinen, voidaan diagnoosin saaneita koiria perustellusta syystä käyttää jalostukseen terveen parituskumppanin kanssa.

IIRISKYSTIEN taustalla on usein synnynnäinen kehityshäiriö. Kystat ovat usein eriasteisesti pigmentoituneita harsomaisia sileäpintaisia rakkuloita. Mustuaisen eli pupillin reunassa ja vapaana etukammiossa olevat kystat on helpohko havaita paljain silmin, mutta iiriksen takana olevat kystat paljastuvat yleensä vasta pupillin laajennuksen jälkeen tehdyssä tutkimuksessa. Kystat ovat usein harmittomia, mutta isot kystat voivat mahdollisesti aiheuttaa näköhaittaa, estää pupillin toimintaa tai haitata silmänsisäisen

nesteen ulosvirtausta ja aiheuttaa siten silmänpaineen nousua. Haittaa aiheuttavia kystia voidaan tarvittaessa puhkaista joko laserilla tai pienellä neulalla. Iiriskysta-diagnoosin saanutta koiraa voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen terveen parituskumppanin kanssa.

NÄKÖHERMON VAJAAKEHITYS / MIKROPAPILLA -termillä tarkoitetaan koiran silmässä olevan näkemisestä vastaavan hermon kehityshäiriötä. Vakavissa tapauksissa koira voi olla sokea, lievissä tapauksissa ei muutos välttämättä vaikuta koiran näkökykyyn. Taudin perinnöllisyydestä ei ole tietoa. Mikropapilla-diagnoosin saanutta koiraa ei suositella jalostukseen.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä näkyvät kaikki eläinlääkärin tutkimuksen yhteydessä perinnölliseksi oletamat silmätauti-diagnoosit. Lausunnot tallennetaan Kennelliiton tietokantaan seuraavasti:

Ei todettu perinnöllisiä silmätauteja: Koiralla ei ole todettu minkään silmätaudin oireita.

Sairaus, todettu: Koiralla on todettu lausunnossa mainittu sairaus.

Sairaus, avoin: Koiralla on todettu lausunnossa mainittuun synnyntautiin sairauteen viittaavia oireita, mutta muutokset ovat epätyypillisiä.

Sairaus, epäilyttävä: Koiralla on todettu vähäisiä tai epätyypillisiä lausunnossa mainitun, ei-synnyntautin sairauden oireita. Suositellaan uusintatutkimusta esimerkiksi vuoden kuluttua.

Taulukko silmätaudit 2014-2023

Koiria tutkittu yhteensä	418 (100 %)
Ei todettu perinnöllisiä silmätauteja	286 (68 %)
Ylimääräiset ripset	
- distichiasis	39 (9 %)
- distichiasis/ektooppinen cilium	10 (2 %)
Ahyaloidea jäännös	1 (0,2 %)
Vilkkuluomen rauhasen esiinluiskahdus	1 (0,2 %)
Vilkkuluomen ruston kiertymä	
-todettu	7 (2 %)
-operoitu	1 (0,2 %)
PPM	
- iris-iris	1 (0,2 %)
- iris-kornea	1 (0,2 %)
- iris-linssi	1 (0,2 %)
Muu iris sairaus	17 (4 %)
Muu verkkokalvon sairaus	1 (0,2 %)

Kataraktat	
-kortikaalinen katarakta	12 (3 %)
-posterior polaarinen katarakta	11 (3 %)
-muu vähämerkityksellinen kaihi	2 (0,5 %)
-katarakta, jonka sijaintia ei ole määritelty, epäilyttävä	1 (0,2 %)
Uvean kysta	7 (2 %)
Retinan dysplasia	
- multifokaali (mRD)	1 (0,2%)
- geograafinen (gRD)	6 (1 %)
- diagnoosi avoin	1 (0,2 %)
Näköhermon vajaakehitys/mikropapilla	9 (2 %)
Sarveiskalvon dystrofia/degeneraatio	2 (0,5 %)

Sairaudet on taulukossa mainittu silmän rakenteen mukaisessa järjestyksessä. Tiedot otettu lausuntovuosien mukaan. Mikäli koira on tutkittu useampaan kertaa, on tulokset otettu vain kertaalleen mukaan.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet

Koska rotu ei ole tähän asti kuulunut PEVISAan, on Suomessa irlanninsusikoirien tutkiminen ollut vapaaehtoista ja oman mielenkiinnon sekä jalostuksen tavoiteohjelman suositusten varassa. Nykyisin kasvattajat sekä yksittäisten koirien omistajat tutkivat koiriaan aktiivisemmin. Suomen Irlanninsusikoirat ry on tukenut sydäntutkimuksia vuodesta 2000 sekä laajoja selkätutkimuksia vuodesta 2021 lähtien 50 euroa / tutkittava koira ja järjestänyt joukkotutkimustilaisuuksia. Kyynär- ja lonkkakuvaus on tehty satunnaisesti ja yleensä oireilun vuoksi. Myös ilman oireilua yksittäisiä luustotutkimuksia on tehty jo 1990-luvulta alkaen. Tutkittujen koirien lukumäärä on vain ollut riittämätön johtopäätösten tekemiseen ja palvellut ainoastaan yksittäisten kasvattajien kiinnostusta. Nykyisin tutkimuksia on tehty enemmän myös virallisesti siten, että tulokset ovat koiranetissä kaikille käytettävissä. Myös selkärankaa ja olkaniveliä kuvataan: ja on kuvattu, lisätietoa on nyt myös enemmän koiranetin kautta saatavilla. Silmäpeilauksia tehdään säännöllisesti ja rotuyhdistys edellyttää jalostuskoirien tutkimista silmien osalta ennen astutusta, jolloin tutkimus ei saa olla 24 kk vanhempi. Vuonna 2014 yhdistys järjesti ensimmäisen tuetun sydämien joukkotarkastuksen ja jo silloin paljon irlanninsusikoirien sydämiä tutkinut ell. Seppo Lamberg piti yhdistykselle luennon aiheesta. Mainittavan arvoinen on myös keuhkokuumeetutkimus yhteistyössä ell. Sanna Viitasen kanssa. (2014 ja jatkuu edelleen.)

KASVAINSAIRAUDET:

Rodulla esiintyy erityyppisiä syöpäsairauksia, niistä yleisin on osteosarkooma eli luusyöpä. Parantavaa hoitoa tähän syöpämuotoon ei ole saatavilla. Yleisimmät koirien syöpätyypit ovat nisäkasvaimet, sarkoomat, lymfoomat ja ihosyövät. Ulkomailla tehdään paljon tutkimustyötä luusyövän periytymisen sekä mahdollisen diagnosoivan testin selvittämiseksi.

Vielä ei kuitenkaan ole saatu todellisia tuloksia. Ei ole löydetty dna-markkereita vain luusyöpään sairastuneiden irlanninsusikoirien dnasta. Syöpäsairauksien kohtalaisen periytyvyyden vuoksi tulisi välttää yhdistämästä koiria, joiden lähisuvuissa esiintyy syöpäsairauksia runsaasti (varsinkin, jos syöpätyyppi linjoissa on sama).

Isot ja jättiläiset ovat alttiita osteosarkoomille. Syöpä on yleisempää vanhoilla koirilla, koska niiden elimistössä on tapahtunut suuri määrä solunjakautumisia ja kopiointitapahtumia. Iän myötä koirat ovat myös altistuneet ympäristön vaikutuksille enemmän. Luusyöpään sairastutaan useimmiten 4-6 vuotiaana. Osteosarkooma on usein aggressiivinen ja aiheuttaa runsaasti kipua ja turvotusta kasvainalueella. Etäpesäkkeitä löydetään vain harvoin diagnosoitavalla otetuista röntgenkuvista, mutta 85-90 prosentilla on mikroetäpesäkkeitä diagnosoitavalla. Tavallisimmin etäpesäkkeitä löytyy keuhkoista.

MAHALAUKUN LAAJENTUMA JA KIERTYMÄ:

Mahalaukun laajentuma ja kiertymä on erityisesti suurikokoisilla, syvärintaisilla koirilla esiintyvä hengenvaarallinen, välitöntä hoitoa vaativa tila. Aluksi mahalaukku täyttyy kaasulla, lisäksi nestettä ja ruokaa on usein samanaikaisesti mahalaukussa. Täyttynyt mahalaukku saattaa pysyä normaaliasennossaan vatsaontelossa, jolloin puhutaan mahalaukun laajentumasta. Jos täyttynyt mahalaukku kiertyy ympäri, puhutaan mahalaukun laajentumasta ja kiertymästä.

Laajentunut mahalaukku painaa suuria laskimoita aiheuttaen shokkioireita. Mahalaukun seinämä saattaa verenkiertohäiriöiden seurauksena mennä kuolioon ja jopa puhjeta. Mahalaukun kiertymään voi liittyä myös pernan ja suoliston kiertymä. Mahalaukun laajentuman ja kiertymän oireita ovat pahoinvointi, oksennusyritykset, apaattisuus, heikkous, vatsakipu ja vatsan turpoaminen kylkikaaren takaa.

Sairaudelle on rotualttiutta, mutta periytymistapa ei ole tiedossa. Tietoisuus sairauden vakavuudesta ja hoidon kiireellisyydestä on parantanut selviämisprosenttia.

PORTOKAVAALINEN MAKSASHUNTTI:

Shuntilla tarkoitetaan sikiöaikaista, maksan ohittavaa verisuunta, joka ei ole syntymän jälkeen surkastunut kuten sen olisi pitänyt. Irlanninsusikoiralla maksashuntti on usein maksan sisäinen, josta johtuen leikkaushoidolla on huono ennuste. Lähes aina shuntti voidaan todeta sappihappotestillä (verikoe) yli seitsemän viikon ikäiseltä pennulta. Sairastunut pentu ei ole elinkelpoinen.

Sairaiden pentujen myynniltä voidaan välttyä melko varmasti testaamalla pennut ennen luovutusikää. Ns. raja-arvopennut voidaan varmistaa joko varjoainekuvauksella tai tutkimalla pentu uudestaan myöhemmin. Hollannissa tehdyn tutkimuksen mukaan tauti saattaisi periytyä polygeenisesti (monen geenin kautta). Tieto aiemmista sairaustapauksista antaa aina aiheen valikoida jalostusvaihtoehtoja kriittisesti. Shunttitestit ovat tärkeitä ja tulosten julkistaminen palvelee koko rotua. Ongelma ei ehkä ole kitkettävissä kokonaan, mutta harvennettavissa kyllä. Lisäksi on tärkeää, että myös pennunostaja saa tiedon koko pentueen tuloksista, jotta voi arvioida oman pentunsa mahdollista kantajuutta. Sellaista yhdistelmää ei saa uusia, missä on syntynyt shunttipentu/-pentuja. Jalostukseen ei saa käyttää koiraa, jolla on kahdessa eri pentueessa shunttipentu/-pentuja.

OSTEOKONDROOSI

Osteokondroosi on kasvavien koirien luutumishäiriö. Osteokondroosi-ongelmat ovat yleisimpiä suurilla, raskailla roduilla. Osteokondroosi ilmaantuu kasvuikäisillä koirilla yleisimmin 4–7 kuukauden iässä. Koirilla on havaittu osteokondroosia olkanivelissä, kyynärnivelissä, polvinivelissä ja kinnernivelissä. Samankaltaisia muutoksia on löydetty myös lonkkanivelissä, pitkien putkiluiden kasvulevyissä ja myös selkänikamissa.

OLKANIVEL

Osteokondroosi (OC) on kasvuaikainen rustonalaisen luutumisen häiriö, jossa häiriökohtaan syntyy rustovaurio. Olkanivelen osteokondroosi diagnosoidaan yleensä röntgentutkimuksella. Röntgenkuvissa osteokondroosi näkyy röntgenharvana kuoppana tai tasaantumana, jonka alla luun tiiviys on yleensä paikallisesti lisääntynyt.

Osteokondroosista tunnetaan kolme eri muotoa/vaihetta. Osteokondroosin lievät muodot latens ja manifesta ovat usein oireettomia. Nivelen sisällä oleva irtopala (dissecans-muoto) ja/tai nivelnesteeseen kontakti luun pintaan aiheuttaa yleensä steriilin tulehdusreaktion. Osteokondroosimuutos (latens ja manifesta) voi kasvun myötä parantua, pysyä ennallaan tai johtaa rustopalan irtoamiseen. Irtopalamuutokseksi edennyt osteokondroosi (dissecans) johtaa usein selviin nivelrikkomuutoksiin. Pahimassa tapauksessa kehittyy vakava nivelrikko ja/tai olkanivelessä haisijänteen tulehdus, liittyen olkanivelen tulehdusreaktioon tai nivelrikkoon. Nivelrikko aiheuttaa kroonista kipua.

Osteokondroosi on monigeeninen, perinnöllinen sairaus. Muiksi riskitekijöiksi on esitetty liiallisen energiaruokinnan aiheuttamaa nopeakasvuisuutta, ylipainoa, ulkoista traumaa, verenkiertohäiriöitä ja hormonaalisia tekijöitä. Trauma ei kuitenkaan riitä selittäjäksi, koska osteokondroosimuutokset esiintyvät tietyissä kohdissa ja ovat usein molemminpuolisesti symmetrisiä. Osteokondroosin perinnöllisen luonteen vuoksi sen vähentäminen systemaattisin jalostusvalinnoin on mahdollista. Jalostuksessa voidaan käyttää koiran omia sekä lähisuvun seulontatutkimustuloksia sekä tietoja koirien sairastavuudesta.

Oireettomille tai lieväoireisille koirille voi sopia konservatiivinen hoito eli painonhallinta, lepo ja kipulääkitys. Muussa tapauksessa nivel hoidetaan kirurgisesti. Olkanivelen osteokondroosin kirurgisessa hoidossa ennuste on hyvä. (Luen raportti)

POLVINIVEL

Polvinivelen osteokondroosi johtaa usein myöhemmin ristisidevaurioon.

Ristisidevaurioon altistaa useammat tekijät:

puutteellinen polvikulma, kaikki polvinivelen sairaudet (kuten osteokondroosi) ja nivelrikko. Perimä, polven rakenne ja aineenvaihdunta vaikuttavat yhdessä eturistisiteen tilaan

KYYNÄRNIVEL

Kyynärnivelen kasvuhäiriön eri muotoja ovat varislisäkkeen (processus coronoideus) sisemmän osan sairaus, olkaluun nivelnastan (condylus humeralis) sisemmän osan osteokondroosi ja kiinnittymätön kyynärpään uloke (processus anconaeus).

Kyynärnivelen inkongruenssia (nivelpintojen epäyhdenmukaisuutta) pidetään tärkeänä syynä kaikkiin edellä mainittuihin kasvuhäiriöihin ja myös se lasketaan kyynärnivelen kasvuhäiriöksi. Kyynärnivelen kasvuhäiriön periytyminen on kvantitatiivista eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Kasvuhäiriön tyyppi vaihtelee eri roduilla, mikä viittaa siihen, että aiheuttajina ovat eri geenit. Kyynärnivelen kasvuhäiriö on yleisempää uroksilla todennäköisesti urosten suuremman painon ja mahdollisesti myös hormonaalisten tekijöiden takia. Nykykäsityksen mukaan perinnöllisillä tekijöillä on suurin osuus kyynärnivelen kasvuhäiriön synnyssä, mutta ympäristötekijöillä on osuutensa sen ilmenemisessä.

Kaikissa kyynärnivelen kasvuhäiriöissä oireet alkavat keskimäärin 4 – 7 kuukauden iässä. Tyypillinen oire on ontuminen, joka voi pahentua rasituksessa tai olla voimakkainta levon jälkeen. (Kennelliiton verkkosivut)

LONKKANIVEL

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli ”lonkkavika”, (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston ja nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määritellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa usein nivelrikkoon. Lonkkanivelen

kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Myös ympäristöllä on vaikutusta lonkkavian ilmenemiseen ja vaikeusasteeseen. (kennelliiton verkkosivut) Lonkkanivelten kasvuhäiriöiden periytyvyys on kohtuullinen. Ilmiasuunkin perustuva jalostusvalinta johtaa tuloksiin, jos valinta on systemaattista eikä lonkkavikaisia koiria käytetä. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria. Koiran indeksiin vaikuttavat paitsi sen oma tulos, myös kaikki sukulaistulokset. Lisäksi indeksien laskennassa otetaan huomioon tuloksiin vaikuttavia ympäristötekijöitä.

SPONDYLOOSI:

Spondyloosi on selkärangan rappeumasairaus, jossa selkänikamien rajoille muodostuu luupiikkejä ja/tai -silloja. Spondyloosia kehittyy usein normaalistikin ikääntymisen myötä.

Silloittumat ovat yleisimpiä rintarangan loppuosassa ja lannerangan sekä ristiselän alueella, joten rinta- ja lannerangasta otetut sivukuvat ovat riittäviä kartoituskuvaamisessa. Vanhalle koiralle sallitaan hieman enemmän muutoksia kuin saman lausunnon saavalle nuorelle koiralle, mutta eri-ikäisten koirien lausuntoja on vaikea verrata suoraan, koska ikääntymismuutosten osuutta on hankalaa arvioida. Kuitenkin kannattaa muistaa, että spondyloosi on etenevä sairaus.

Selkärankaan muodostuneet luupiikit ja silloittumat voivat aiheuttaa koiralle vaihtelevanasteisia oireita kuten jäykkyyttä, ontumista, epämääräisiä selkäkipuja ja hyppäämishaluttomuutta.

Kehittymässä olevat luupiikit voivat murtua tai hangata toisiaan aiheuttaen tulehduskipua alueella – toisinaan paikalliset oireet helpottavat kun luutuminen etenee täydeksi sillaksi.

Perinnöllistä spondyloosia vastustetaan röntgenkuvausohjelmalla, joka on käytössä Suomessa ja muutamassa muussa Euroopan maassa. Suomen Kennelliiton ohjelmassa vian vakavuus on jaettu viiteen asteeseen (SP0 on normaali, SP4 on vakava.) Hyvin lievät muutokset saavat asteen SP -rajatapaus, joka luokitellaan SP0:ksi. Lausunnon voi saada aikaisintaan 2-vuotiaana ja vanhemmat koirat saavat hieman hyvitystä iästä, koska kyseessä on etenevä sairaus. Kahden vuoden alaikäraja on todettu sopivaksi luokittelemaan spondyloosin vakavuusaste. Vakavin spondyloosiaste (SP4) on jalostuksesta poissulkeva sairaus, eikä tuloksen saaneen koiran jälkeläisiä rekisteröidä. Irlanninsusikoirilla myös selkäytimen rappeutuminen (degeneratiivinen myelopatia), selkäytimen verisuonitukos (fibrokartilaaginen tromboembolia), välilevyjen kalkkeutuminen, raajojen nivelrikko muutokset ja polven ristisidevauriot voivat aiheuttaa samankaltaisia oireita. Koirilla todetaan usein oireetonta spondyloosia röntgenkuvissa ja oikean diagnoosin ja hoidon varmistamiseksi lisätutkimukset ovat aina tarpeen.

Ajalla 2014-2023 on tutkittu yhteensä 55 irlanninsusikoiraa, joista 29:llä ei todeta muutoksia (SP0), 11 koiralla lieviä (SP1) ja 11 selkeitä (SP2), 4 koiralla keskivaikeita (SP3) muutoksia. Vaikeaa (SP4) ei ole todettu yhdelläkään irlanninsusikoiralla.

Spondyloosin periytymismekanismeja ei tarkkaan tiedetä, joten voidaan noudattaa yleistä vastaavanlaisten sairauksien jalostuksesta annettua suositusta: käytettäessä spondyloosia sairastavaa koiraa pyritään etsimään sille partneri, joka on spondyloosivapaa (SP0) tai jolla on vain lieviä muutoksia (SP1). Nuoren, keskivaikeaa (SP3) spondyloosia sairastavan koiran jalostuskäyttöä tulee harkita tarkkaan.

VÄLIMUOTOINEN LANNE-RISTINIKAMA

Välimuotoinen lanne-ristinikama (lumbosacral transitional vertebra, LTV) on yleinen synnynnäinen ja perinnöllinen nikamaepämuodostuma, jonka periytymismekanismeja ei tunneta. LTV:llä tarkoitetaan nikamaa, jossa on sekä lanne- että ristinikaman piirteitä. Välimuotoinen nikama voi olla viimeinen lannenikama (L7), jolloin puhutaan sakralisaatiosta tai ensimmäinen ristiluun nikama (S1), jolloin puhutaan lumbalisaatiosta. Muutos voi olla symmetrinen eli samanlainen oikealla ja vasemmalla puolella tai epäsymmetrinen, jolloin selällään otetussa röntgenkuvassa nähdään puoliero. Joillain koirilla lannenikamien lukumäärä on poikkeava, normaalin 7 nikaman sijaan näillä koirilla on 8 (L8) tai 6 (L6) lannenikamaa. L8 eli lumbarisaatio tarkoittaa että ristiluun 1. nikama on muodoltaan lannenikama ja L6 (sakralisaatio) tarkoittaa, että 7. lannenikama on muodoltaan ristinikama.

KYYNÄRPÄÄN NESTEPATIT:

Joskus irlanninsusikoiralla esiintyy kasvuiässä kyynärpään nestepatteja. Jos toisella vanhemmista on ollut kyynärpään nestepatti/patit, niin todennäköisesti ainakin osalla jälkeläisistäkin on. Todella suuret nestepatit vaikuttavat koiran liikkeisiin ja tulehtuessaan voivat aiheuttaa kivuliaan niveltulehduksen. Useimmiten nestepatit ”sulavat” itsestään pois kun koira on 1–1,5-vuotias. Niiden tyhjentämistä eläinlääkärillä ei suositella tulehdusvaaran vuoksi.

ALLERGIAT:

Allergiat ovat lisääntyneet tälläkin rodulla, syytä/syitä tähän ei tiedetä. Allergiset reaktiot näkyvät ihoärsytyksinä, gastroenterologisina vaivoina, koiran silmien vuotamisena, niiskutuksena tai muina hengitysvaikeuksina. Allergia voi haitata koiran elämää paljonkin. Allergiataipumus on perinnöllinen, joten allergista koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

ATOPIA:

Atopia on geneettisestä taipumuksesta aiheutuva tulehduksellinen ja kutiseva allerginen ihosairaus, jonka synnylle on perimän lisäksi olemassa useita altistavia tekijöitä, kuten koiran elinympäristö ja olosuhteet. Atopia on elinikäinen vaiva, joka on kontrolloitavissa, muttei parannettavissa. Atooppista koira ei saa käyttää jalostukseen.

EPILEPSIA:

Rodulla esiintyy epilepsiaa satunnaisesti. Oireet ovat hyvin yksilöllisiä ja saattavat voimistua ja tihetä iän myötä. Epilepsia on toistuvia kohtauksia aiheuttava aivojen sähköisen toiminnan häiriö, joka on koiran yleisin neurologinen sairaus. Epilepsiaa sairastavaa koira ei saa käyttää jalostukseen. Samoin on vältettävä sellaisten riskilinjojen yhdistämistä, joiden tiedetään tuottaneen epileptikkojälkeläisiä. Epilepsiaa on jonkin verran, ja sitä tiedetään olevan muualla maailmassa jopa niin paljon, että mahdollisen pentueen epilepsiatodennäköisyyksiä pystytään laskemaan.

PENTUHALVAUS FCE- Fibrocartilaginous Emboli:

Rodulla esiintyy pentuhalvausta. Pentuhalvauksessa pentu halvaantuu 9–16 viikon ikäisenä. Kyseessä on selkäydinkanavaa ruokkivan verisuonen infarkttila. Oireisto riippuu siitä missä kohtaa selän aluetta tukos on. Akuuttina oireena on useimmiten toisen tai molempien takaraajojen pettäminen. Kyseessä voi olla myös neliraajahalvaus. Aktiivisella kuntoutuksella pentu voi toipua lähes normaaliaksi. Vaikeammissa tapauksissa pentu joudutaan lopettamaan. Taudin periytymistapaa ei tunneta.

NAPATYRÄ:

Normaalisti napaverisuonet painuvat kasaan ja navan aukko sulkeutuu heti syntymän jälkeen. Jos aukon sulkeutuminen ei tapahdu normaalisti, niin syntyy napatyrä, jolloin vatsaontelon seinämään jää reikä; joskus suurempi joskus pienempi. Emo voi myös purra napanuoran poikki liian läheltä ja edesauttaa tyrän syntymisen. Napatyrä hoidetaan leikkauksella, jossa vatsanpeitteen reikä ommellaan kiinni. Hyvin pieniä napatyriä ei yleensä tarvitse hoitaa, eivätkä ne haittaa koira.

Napatyrää esiintyy rodulla satunnaisesti.

PIILOKIVES:

Rodulla esiintyy piilokives/kiveksiä. Tällöin uroksen kives/kivekset eivät ole laskeutuneet kivespussiin. Piilokiveksistä yksilöä ei saa käyttää jalostukseen. Ei ole suositeltavaa, että molempien paritettavien koirien lähisukulaisissa olisi tällaisia yksilöitä. Voi periä myös nartun kautta.

INFEKTIOHERKKYYS:

Rodulla on myös yleistä infektioherkkyyttä. Esim. kennelyskän jälkitautila tulee hyvin usein keuhkokuume, joka on hyvin raju ja vaarallinen irlanninsusikoiralle.

Keuhkokuumetta esiintyy hyvin nuorillakin koirilla.

Infektioherkkyyden periytyvyys ei ole tiedossa.

KEUHKOKUUME:

Keuhkokuumetta esiintyy primääri- ja sekundäärisenä muotona esimerkiksi aspiraatiopneumoniana. Aspiraatiopneumonia voi johtua esimerkiksi äänihuulten osittaisesta halvauksesta, jolla voi olla yhteys myös kilpirauhasen vajaatoiminnan kanssa. Äkillisesti alkanut niin kutsuttu ”laukkaava keuhkokuume” voi tappaa koiran jopa parissa tunnissa. Oireita ovat muun muassa: koira on vaisu, seisoo kaula ojennettuna tai makaa rintansa päällä kaula ojennettua, hengitys rohisee ja koira saattaa yskiä limaa. Tämä tila on vakava ja vaatii välitöntä eläinlääkärihoitoa.

Toisilla yksilöillä keuhkokuume uusii usein aiheuttaen keuhkoihin arpeutumista, joka vaikeuttaa koiran hapen saantia. Aina tulisi pyrkiä selvittämään syy sille, miksi sairaus uusii, esimerkiksi kilpirauhasen vajaatoiminta, ruokatorvenlaajentuma (ruokaa/vettä joutuu syödessä keuhkoihin) tai jokin muu altistava tekijä/sairaus.

Keuhkokuume irlanninsusikoirilla on hengenvaarallinen, joten siihen kannattaa suhtautua aina vakavasti.

Yhteenvetona voidaan todeta, että uusiutuva keuhkokuume puhkeaa yleensä keski-ikäiselle irlanninsusikoiralle ja ensimmäisen keuhkokuumeen jälkeen toistuvat keuhkokuume-episodit jatkuvat usein koiran kuolemaan saakka. Sairauden aikana syntyy huomattavia palautumattomia keuhkoputkien rakenteellisia muutoksia, jotka edelleen altistavat uusien hengitystie-infektioiden synnylle. Sairauden taustalla ei ole vasta-aineiden tai lymfosyyttien puutos eikä hengitysteiden värekarvojen rakenteellinen muutos.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Taulukko 9 Yleisimmät kuolinsyyt irlanninsusikoirilla 2014-2023

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hengitystiesairaus	6 vuotta 8 kuukautta	34
Hermostollinen sairaus	4 vuotta 0 kuukautta	8
Immunologinen sairaus	4 vuotta 1 kuukautta	3
Kadonnut	5 vuotta 11 kuukautta	2
Kasvainsairaudet, syöpä	6 vuotta 8 kuukautta	119
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	6 vuotta 11 kuukautta	17
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	6 vuotta 11 kuukautta	30
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	4 vuotta 10 kuukautta	2
Luusto- ja nivelsairaus	5 vuotta 9 kuukautta	37
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	5 vuotta 4 kuukautta	37
Muu sairaus, jota ei ole listalla	5 vuotta 8 kuukautta	49
Pennun synnynnäinen vika tai epämuodostuma	0 vuotta 5 kuukautta	2
Selkäsairaus	6 vuotta 2 kuukautta	15

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Silmäsairaus		0
Sisäeriterauhasten sairaus		0
Sydänsairaus	6 vuotta 7 kuukautta	70
Synnytysvaikeus	3 vuotta 11 kuukautta	1
Tapaturma tai liikennevahinko	3 vuotta 5 kuukautta	17
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	9 vuotta 4 kuukautta	44
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	6 vuotta 3 kuukautta	14
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	7 vuotta 0 kuukautta	79
Kaikki yhteensä	6 vuotta 6 kuukautta	580

Taulukosta ilmenee, että yleisin kuolinsyy irlanninsusikoirilla on kasvainsairaudet tai syöpä (20 %). Seuraavaksi yleisin on sydänsairaus (12 %) ja kolmantena vanhuus (8 %). Neljannen sijan jakavat luusto- ja nivelsairaudet sekä maksan ja ruuansulatuskanavan sairaudet (6 %). Taulukon tiedot ovat peräisin SKL:n kuolinsyytilastosta.

Kun keski-ikää laskettaessa poistetaan alle 1-vuotiaana ja tapaturmaisesti kuolleet sekä kadonneet, saadaan keski-ikäksi 6 vuotta.

4.3.4 Lisääntyminen

Pentujen keskimääräinen syntymäpaino on noin 400-600 g. Tästä ei ole olemassa vuositilastoa, mutta kasvattajapäivillä ja kasvattajien kanssa käydyissä keskusteluissa ollaan yksimielisiä tästä.

Taulukko 10. Pentuekoko vuosina 2014-23

Vuosi	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Pentuekoko	6,1	6,2	7,5	5,9	6,6	6,0	6,1	6,4	5,5	7,0

Irlanninsusikoirissa on jonkun verran astumishaluttomia uroksia, joiden ulkomuodollisista meriiteistä huolimatta niitä ei tulisi käyttää jalostukseen. Lisääntymishalukkuus on vahvasti perinnöllistä, ja sitä ei tulisi heikentää missään tapauksessa. Koosta tai rakenteesta johtuvia astumisvaikeuksia ei rodussa tietävästi ole. 1990-luvulla tehdyn tutkimuksen mukaan irlanninsusikoirauroksilla siemennesteen laatu heikkenee iän myötä tuntemattomasta syystä. Rotuyhdistys tiedostaa uuden tutkimuksen tarpeellisuuden ja on valmis yhteistyöhön mahdollisen tutkivan tahon kanssa.

Nartuilla on jonkin verran tiinehtyvyysongelmia, mutta on hyvin vaikea sanoa, johtuuko tämä uroksesta vai nartusta. Tutkiminen on myös asiantuntijoiden mukaan hankalaa,

koska niin moni asia vaikuttaa tiinehtyvyyteen ja seuraavassa juoksussa ongelma on jo voinut korjaantua. Useimmat nartut hoitavat pentunsa erinomaisesti eikä hoidossa tai sen aloittamisessa ole koettu minkäänlaisia ongelmia. Useimmat kasvattajat valvovat pentueiden pari ensimmäistä elinviikkoa pentulaatikon vieressä erityisesti imetysvaiheen, jotta emä ei vahingossa makaisi pentuja hengiltä. Osa nartuista on hyvinkin varovaisia pentujen kanssa, osa niin innoissaan pennuistaan ja imetyksestä, että eivät aina ehdi katsoa jääkö joku alle. Pentukuolleisuutta on satunnaisesti, harvemmin menetetään koko pentue. Kuten pentukuolleisuutta, myös synnynnäisiä vikoja ja epämuodostumia on satunnaisesti. Maksashuntit tulevat ilmi myöhemmällä iällä tehtyjen testien avulla.(Liite 5)

Pääsääntöisesti irlanninsusikoirat synnyttävä itse. Kasvattajien kesken keskusteluissa on tullut esiin, että keisarinleikkauksia on satunnaisesti ja yleisimmin syynä on polttoheikkous tai hyvin suuri pentue, joka saattaa aiheuttaa ongelmia. Pentuja syntyy keskimääräisesti 5–7 per pentue ja emä hoitaa ne itse. Tiedetty vaihteluväli vuosina 2014-2023 on ollut 1-17 pentua.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Huolimatta erittäin suuresta koostaan ei irlanninsusikoiralla ole sellaisia anatomisia piirteitä, että rodussa voisi katsoa olevan alttiutta sairauksille tai hyvinvointiongelmille. Kapea alaleuka ja ikeneen painuvat alakulmahampaat saattavat aiheuttaa ongelmia suun terveyteen. Tähän tulee kiinnittää huomiota jalostusvalinnoilla. Koska irlanninsusikoirassa ei tulisi olla mitään liioiteltuja piirteitä eikä iso kokokaan ole itseisarvo, ei rodun rakenteessa ole lisääntymistä vaikeuttavia piirteitä.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Rodussa tunnettuja sairauksia on vaikea vastustaa, koska niiden periytymistapaa ei tunneta ja monet tulevat ilmi vasta jalostusiän jälkeen. Yleisimmät kuolinsyyt, syövät ja sydänongelmat puhkeavat monessa tapauksessa vasta 4–6 ikävuoden aikoihin. Tällöin koiria on jo ehditty käyttää jalostukseen. Vanhempien urosten käyttäminen voisi hieman auttaa, mutta useasti sperman laatu on jo heikentynyt.

Rodulla esiintyy erityyppisiä syöpäsairauksia, niistä yleisin on osteosarkooma eli luusyöpä. Luusyöpä puhkeaa useimmiten 4-6 vuotiaana, jolloin koiria on jo ehditty käyttämään jalostukseen.

Dilatoiva kardiomyopatia (DCM) on sydänlihaksen rappeutumissairaus. Koska sairaustapaukset esiintyvät pääsääntöisesti suvuittain ja taudinkuva on rodulle

tyypillinen, on dilatoivalla kardiomyopatialla geneettinen tausta. Jalostukseen käytettävien koirien säännöllisillä tutkimuksilla DCM-tapaukset voitaisiin löytää aikaisemmassa vaiheessa ja jättää pois jalostuksesta. Dilatoivasta kardiomyopatiasta kärsivää koiraa ei voida parantaa eikä sairauden kehittymistä pysäyttää.

Keuhkokuumetta esiintyy primääri- ja sekundäärisenä muotona esimerkiksi aspiraatiopneumoniana. Äkillisesti alkanut niin kutsuttu ”laukkaava keuhkokuume” voi tappaa koiran jopa parissa tunnissa. Toisilla yksilöillä keuhkokuume uusii usein aiheuttaen keuhkoihin arpeutumista, joka vaikeuttaa koiran hapen saantia. Keuhkokuume irlanninsusikoirilla on hengenvaarallinen, joten siihen kannattaa suhtautua aina vakavasti.

Vähäisten tutkimustulosten takia kasvuhäiriöiden (kyynär-, olka- ja lonkkaniveldysplasia) yleisyydestä rodussa ei ole varmaa tietoa. Samoin selkäkuvaus tulosten puutteen takia esim. spondyloosin todellista tilannetta ei varmasti tiedetä.

Silmätutkimustulosten mukaan, silmäsairauksien tilanne on tiedossa.

4.4 Ulkomuoto

IRLANNINSUSIKOIRA
(IRISH WOLFHOUND)

Alkuperämaa: Irlanti

FCI ryhmä 10, FCI:n numero 160

Hyväksytty: FCI 2.4.2001

SKL-FKK 19.5.2003

FCI:N LUOKITUS:

Ryhmä 10 vinttikoirat

alaryhmä 2 karkeakarvaiset vinttikoirat

Käyttökoetulosta ei vaadita.

KÄYTTÖTARKOITUS: Irlanninsusikoiria käytettiin Irlannissa 1600-luvun loppupuolelle saakka susien ja hirvieläinten metsästyksessä. Myös Manner-Euroopassa niillä metsästettiin susia, jotka siihen aikaan olivat kiusana laajoilla alueilla.

LYHYT HISTORIAOSUUS: Tiedetään, että Manner-Euroopan kelteillä oli vinttikoirarotu, joka luultavasti polveutui egyptiläisissä maalauksissa kuvatuista vinttikoirista. Mannereurooppalaisten serkkujensa tavoin Irlannin keltit olivat kiinnostuneita suurikokoisten ajavien koirien kasvatuksesta. Näillä suurilla irlantilaisilla koirilla oli joko sileä tai karkea karvapeite. Myöhemmin, mahdollisesti Irlannin ilmaston vuoksi, karkeasta karvasta tuli vallitseva. Eräs roomalainen konsuli kirjoitti näistä koirista ensimmäisen kerran vuonna 391 jKr, mutta ne olivat vakiintuneet Irlantiin jo ajanlaskun

ensimmäisellä vuosisadalla, jolloin Setanta (eräs irlantilainen soturi, joka mm. joutui työskentelemään isäntänsä Culanin koirana) muutti nimensä Cu-Chulainniksi (Culanin koira). Ensimmäiseltä vuosisadalta on myös maininta Uisneachista (eräs Irlannin kansallissankareista), joka perheineen otti 150 koiraa mukaansa pakomatkalleen Skotlantiin. Irlantilaiset koirat olivat epäilemättä skotlanninhirvikoirien esivanhempia. Irlantilainen koirapari oli arvostettu lahja Euroopan, Skandinavian ja muidenkin maiden kuninkaallisten keskuudessa keskiajalta aina 1600-luvulle asti. Koiria lähetettiin Englantiin, Espanjaan, Ranskaan, Ruotsiin, Tanskaan, Persiaan, Intiaan ja Puolaan. 1400-luvulla jokainen Irlannin kreivikunta velvoitettiin ylläpitämään 24 susikoiraa suojelemassa viljelijöiden karjaa susien aiheuttamilta tuhoilta. Cromwellin laki vuodelta 1652 kielsi susikoirien maastaviennin, ja se auttoi kannan säilymisessä jonkin aikaa. Susien vähittäinen häviäminen ja koirien jatkuva ulkomainen kysyntä pienensi susikoirakannan lähes sukupuuttoon 1600-luvun lopulla.

Kiinnostus rotuun elpyi Irlannin nationalismin kasvamisen myötä 1800-luvun lopulla. Irlanninsusikoirasta tuli Irlannin kulttuurin ja kelttiläisen menneisyyden elävä symboli. Noihin aikoihin eräs määrätietoinen harrastaja, kapteeni G.A. Graham onnistui hankkimaan itselleen joitakin yksilöitä harvoista jäljelle jääneistä irlantilaisista susikoiratyyppeistä koirista. Risteyttämällä niihin skotlanninhirvikoiria ja satunnaisesti venäjänvinttikoiria ja tanskandoggeja hän lopulta sai aikaan tyypin, joka periytyi puhtaana sukupolvesta toiseen. Tämä hyväksyttiin lopulta rodun oikeutetuksi elvytykseksi. Irlannin Kennelklubi myönsi irlanninsusikoirille oman luokan näyttelyssään huhtikuussa 1879, ja rotuyhdistys perustettiin vuonna 1885. Irlanninsusikoira nauttii jälleen samantapaista arvostusta kuin keskiajalla. Nykyään niitä omistetaan ja kasvatetaan melko runsaasti Irlannin ulkopuolellakin.

YLEISVAIKUTELMA: Irlanninsusikoira ei ole aivan niin raskas ja massiivinen kuin tanskandoggi, kuitenkin voimakkaampi kuin skotlanninhirvikoiria, jota se yleistyytään muutoin muistuttaa. Se on suurikokoinen ja kunnioitusta herättävä, hyvin lihaksikas ja vahvarakenteinen, silti tyylikäs. Liikkeet ovat vaivattomat ja tehokkaat, pää ja kaula ryhdikkäät, häntä on kärjestään hieman ylöspäin kaartunut. Tavoitteena on suuri koko, jolla tarkoitetaan säkäkorkeutta ja oikeassa suhteessa olevaa rungon pituutta. On toivottavaa saada keskimääräinen säkäkorkeus vakiintumaan uroksilla 81–86 cm:iin. Rodun tulee ilmentää voimaa, toiminnallisuutta, rohkeutta ja sopusuhtaisuutta.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: ”Lampaita kotona, leijonia saalistaessaan.”

PÄÄ: Pitkä, tasainen ja korkea-asentoinen. Otsaluut ovat vain hieman koholla, silmien välissä on hyvin vähäinen uurre.

KALLO-OSA: Ei liian leveä.

KUONO-OSA: Pitkä ja kohtalaisesti kapeneva.

PURENTA: Ihannepurenta on leikkaava, tasapurenta hyväksytään.

SILMÄT: Tummat.

KORVAT: Pienet, ruusukorvat kuten englanninvinttikoiralla.

KAULA: Melko pitkä, hyvin vahva ja lihaksikas, kauniisti kaartunut, ei löysää leuanalus- eikä kaulanahkaa.

RUNKO: Pitkä; kylkiluut ovat taakse ulottuvat.

SELKÄ: Mieluummin pitkä kuin lyhyt.

LANNE: Hieman kaareva.

LANTIO: Lonkkien kohdalla hyvin leveä.

RINTAKEHÄ: Erittäin syvä ja kohtalaisen leveä; eturinta on leveä.

ALALINJA: Selvästi ylösvetäytynyt.

HÄNTÄ: Pitkä ja hieman kaartuva, kohtalaisen paksu ja runsaskarvainen.

RAAJAT

ETURAAJAT

LAVAT: Lihaksikkaat ja viistot, korostavat rinnan leveyttä.

KYYNÄRPÄÄT: Selvästi rungon alla, eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset.

KYYNÄRVARRET: Lihaksikkaat, voimakaslustoiset ja täysin suorat.

KÄPÄLÄT: Kohtalaisen suuret ja pyöreät, eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset. Varpaat ovat hyvin kaarevat ja tiiviisti yhdessä; kynnet hyvin vahvat ja kaarevat.

TAKARAAJAT

REIDET: Pitkät ja lihaksikkaat.

POLVET: Kauniisti kulmautuneet.

SÄÄRET: Pitkät, vahvat ja hyvin lihaksikkaat.

KINTEREET: Matalat, eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset.

KÄPÄLÄT: Kuten etukäpälät.

LIIKKEET: Vaivattomat ja tehokkaat.

KARVAPEITE

KARVA: Karheaa ja kovaa rungossa, raajoissa ja päässä; erityisen karkeaa silmien yläpuolella ja parrassa.

VÄRI: Hyväksytyt värit ovat harmaa, juovikas (brindle), punainen, musta, puhtaanvalkoinen, kellertävä (fawn) tai mikä tahansa skotlanninhiirvikoirilla esiintyvä väri.

KOKO JA PAINO

SÄKÄKORKEUS: Toivottu keskikorkeus on uroksilla 81–86 cm, minimikorkeus uroksilla 79 cm ja nartuilla 71 cm.

PAINO: Minimipaino on uroksilla 54,5 kg ja nartuilla 40,5 kg.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen. Liian kevyt tai liian raskas pää; liian korostuneet otsaluut; vaaleanpunaiset tai maksanruskeat silmäluomet; muun väriset kuin mustat huulet ja kirsu; hyvin vaaleat silmät; suuret, litteinä riippuvat korvat; lyhyt kaula; runsas leuanalusnahka; liian lyhyt runko; liian kapea tai liian leveä rintakehä; painunut, notko- tai aivan suora selkä; liikaa kiertynyt häntä; vääntyneet eturaajat, periksiantavat ranteet; kierteiset käpälät, hajavarpaisuus; heikko takaosa ja yleinen lihaksettomuus.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET: Vihaisuus ja sairaalloiset piirteet.

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittyntä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

Rotumääritelmä kuvaa tasapainoista hyvin liikkuvaa peruskoiraa. Irlanninsusikoirassa ei tule olla liioiteltuja yksityiskohtia. Rotu on säilynyt melko muuttumattomana.

Irlanninsusikoira on laukkaavista roduista suurin ja kookkain. Siinä yhdistyvät voima ja nopeus. Sen on oltava suurikokoinen, kunnioitusta herättävä, hyvin lihaksikas ja vahva, silti tyylikkäästi rakentunut. Sen liikkeiden tulee olla vaivattomat ja tehokkaat.

Kokonaisuus ja yleisvaikutelma ovat aina yksityiskohtia tärkeämmät. Rotu on säilynyt lähes ennallaan. Yksi syy saattaa olla suuri koko. Sitä ei voi jalostaa kookkaammaksi ja/tai vankemmaksi ilman, että tyyppi muuttuisi. Se ei olisi enää vinttikoiraa, eikä se liikkuisi kuin vinttikoiraa.

Irlanninsusikoiran koko on tärkeä, mutta siitä ei saa tulla itsetarkoitus. Kokoa ei koskaan saa ihannoida terveen rakenteen kustannuksella. Koon alarajat: urokset 79 cm/54,5 kg, nartut 71 cm/40,9 kg. Suositeltava keskikorkeus uroksilla on 81–86 cm. Koko on kasvanut viimeisten 10 vuoden jakson aikana, iso osa uroksista on lähes 90 cm ja nartut ovat ihanneuroksen kokoisia. Tasapainoisuus, sopusuhtaisuus ja rotutyypilliset liikkeet ovat ulkomuotojalostuksessa tärkeämmät kuin pelkkä koko. Meidän ei tule jalostaa vain näyttelykoiria vaan terveitä ja hyväluonteisia koiria. (liite 1, 2, 3)

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Taulukko 12 Laatuarvostelut irlanninsusikoirilla vuosina 2014-2023

Vuosi	ERI	EH	H	T	EVA	HYL
2023	834	183	17	0	13	8
2022	702	156	26	1	4	14
2021	474	122	15	1	3	11
2020	166	35	11	0	1	1
2019	805	196	50	4	11	8
2018	645	133	24	2	9	2
2017	608	189	45	2	11	5
2016	669	184	45	3	8	7
2015	745	257	43	5	6	5
2014	1031	265	56	12	11	22

Vuoden 2020 ja 2019 alemmat luvut johtuvat Covid-19 aiheuttamasta kokoontumiskiellosta.

Tarkastelujaksolla 2014 - 2023 annettujen HYL- ja EVA-arvosanojen syyt:

HYL yhteensä	83 kpl
- väärä kulmahampaiden asento	16 kpl
- käytös	1 kpl
- muut syyt (kivekset, häntämutka, tyyppi)	1 kpl
- ei tietoa	65 kpl

EVA yhteensä	77 kpl
- väärä kulmahampaiden asento	1 kpl
- ikenien liikakasvu	1 kpl
- ontuu/liikkeitä ei voi arvostella	11 kpl
- ei tietoa	64 kpl

Ei tietoa kpl-määrät johtuvat siitä, että yhdistyksellä ei ole saatavilla kirjoitettuja arvosteluja, joista olisi selvinnyt palkintosijan syy.

Kulmahampaiden asentoon ja kapeaan alaleukaan on viime vuosina kiinnitetty yhä enemmän huomiota, mutta tuomarien linja purennan tulkinnassa on vielä kovin epäyhtenäinen. Seuraavaan RKO:n päivitykseen tulisi lisätä irlanninsusikoirien osalta kapeiden alaleukojen ja kulmahampaiden virheasentojen huomioiminen.

Hylkäävissä arvosanoissa huomiona vuoden 2014 erikoisnäyttelyn yhden tuomarin arvosteluissa 16 koiraa sai hylätyn tasapurennan vuoksi (ei ole hylkäävä virhe).

Jalostustarkastusten määrä on hyvinkin pieni, koska jalostuksen tavoiteohjelman mukaisesti jalostukseen käytettävillä koirilla on ollut vaadittavat näyttelytulokset. Jalostustoimikunta on tehnyt kasvattajavierailuja, joiden yhteydessä on suoritettu jalostustarkastuksia ja jälkeläistarkastuksia kasvattajan niin halutessa.(Liite 7)

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Irlanninsusikoiran tulee olla tasapainoinen, hyvin liikkuva vinttikoirra. Saalistettavan eläimen takia on iso koko ollut tärkeä, mutta kokoa ei saa ihannoida terveen rakenteen kustannuksella. Ihannekokoihin tulisi jalostuksessa pyrkiä. Tasapainoisuus, sopusuhtaisuus ja rotutyypilliset liikkeet ovat ulkomuotojalostuksessa tärkeämmät kuin pelkkä koko.

Rotu on pysynyt pitkään melko samanlaisena, ja nykykoiran rakenne sallisi käyttötarkoituksen, johon se on aikoinaan jalostettu.

4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Irlanninsusikoiran ongelmia ovat väärät mittasuhteet, mm. matalaraajaisuus ja muut rodulle ei-tyypilliset, kulmikkaan vaikutelman antavat linjat. Edelleen esiintyy jyrkkiä lantioita, mikä vaikuttaa koiran liikkeisiin. Liian suorat etuosat ja suorat ranteet usein yhdistyneenä ylikulmautuneeseen takaosaan ovat yleistymässä. On syytä kiinnittää huomiota myös rintakehän rakenteeseen, erityisesti rintalastan riittävään pituuteen. Liian korkealle nousevia häntiä esiintyy edelleen. Uusi liite: Tuomarikoulutuksen materiaali.

Yhtenä ongelmana tällä hetkellä ovat liikkeet, joista puuttuu tasapaino. Seistessä erittäin hyvän kokonaiskuvan omaavat koirat saattaa liikkua aivan kuin liikkeet kuuluisivat eri koiralle. Myös pettäviä takaliikkeitä esiintyy, takaosa on voimaton ja voima liikkeestä puuttuu. Koirat eivät kannata itseään ja niiden olemuksesta puuttuu ryhdikkyys.

Yksityiskohdista mainittakoon pää, silmät, korvat, pigmentti sekä turkki. Parhaimmistolla on erittäin hyvä pää: oikein muodostunut luusto, tummat silmät, jotka luovat oikean pehmeän ilmeen ja kauniit, ohuet ruusukorvat yhdistettynä oikeaan ”irlantilaiseen” ilmeeseen tummalla pigmentillä. Liian kapean alaleuan tulisi vaikuttaa palkintosijaa alentavasti näyttelyssä. Ongelmina ovat vieraat, hieman kovat ilmeet, liian karkeat kallo-osat, silmien pyöreä muoto ja vaalea väri.

Epätyypillisiä lappukorvia (korvasta puuttuu taitteet ja se roikkuu pään sivulla lappuna) on, ja tällä hetkellä kauniit pienet ruusukorvat ovat vähemmistönä. Pigmentit ovat pääsääntöisesti hyvät, joillakin yksilöillä vaihtelu kesän ja talven välillä on melko voimakas. Osittain rikkonainen huulipigmentti on suhteellisen yleistä. Turkin laatuun ja määrään tulee kiinnittää huomiota.

5 YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Irlanninsusikoirien ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma hyväksyttiin yhdistyksen kevätkokouksessa 18.3.1995 ja se vahvistettiin Suomen Kennelliitossa 2.5.1995. Toinen tavoiteohjelma on hyväksytty Suomen Kennelliiton jalostustieteellisessä toimikunnassa toukokuussa 2003. Tämän jälkeen tavoiteohjelmaa on päivitetty viiden vuoden välein. Luonteen suhteen ei ole tapahtunut suuria muutoksia. Arkuuteen tulisi kuitenkin kiinnittää enemmän huomiota näyttelyiden laatuarvosteluissa. Ulkomuotojalostuksessa oikean tyypin säilyttäminen on painopistealueista tärkein. Etuosiin tulee edelleen

kiinnittää huomiota. Samoin lantion rakennevirheisiin. Huomion arvoisia asioita ovat myös epätasapainoisesti kulmautuneet koirat, joilla on rodulle epätyypillisen liioitellut takakulmaukset yhdistettynä heikkoon etuosaan ja laskevaan selkälinjaan. Myöskään purentoja ei voi jättää huomiotta. Liian kapea alaleuka ja kulmahampaiden painuminen ikeneen on suhteellisen yleistä rodulla. Purentoihin tulee kiinnittää jatkossa tarkemmin huomiota. Rodunomainen, tehokas ja vaivaton liike tulee myös säilyttää. Valkoisen värin lisääntymiseen on kiinnitetty huomiota rodun kotimaassa Irlannissa.

Kasvattaminen Suomessa on ollut vapaata varsinkin, koska rodulla ei ole ollut PEVISA-ohjelmaa. Kennelliiton jalostustietojärjestelmä sekä The Irish Wolfhound Database ovat apuna helpottamassa kasvattajien jalostusvalintoja.

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Taulukko 13. Käytetyimpien urosten v 2013 - 2023 jälkeläistilasto

	Uros	Synt. vuosi	Pennut				Lonkat				Kyynärnivelet				Polvet				Silmät			
			Pentueet	Yhteensä	1. polvessa	2. polvessa	Tukittu	Sairas	Tukittu %	Sairas %	Tukittu	Sairas	Tukittu %	Sairas %	Tukittu	Sairas	Tukittu %	Sairas %	Tukittu	Sairas	Tukittu %	Sairas %
1	STERN VOM WELZERBERG	2014	6	55	0	116	4	0	7%	*	4	2	7%	*	4	0	7%	*	19	8	35%	42%
2	DE MAJODIAN WILD AND	2016	7	38	8	16	1	0	3%	*	1	0	3%	*	1	0	3%	*	4	0	11%	0%
3	GLOR NA GAE CEDRIC	2013	5	35	0	64	2	1	6%	*	4	3	11%	75%	2	0	6%	*	7	1	20%	14%
4	SUSILAAKSO HULK	2015	4	32	0	45	2	0	6%	*	2	1	6%	*	0	0	0%	*	4	1	12%	25%
5	LORIAN LOVELACE VON DER EICHENKOPPEL	2018	4	31	0	11	1	0	3%	*	1	0	3%	*	0	0	0%	*	5	5	16%	100%
6	KNALLÅSEN'S QENT	2014	3	28	0	24	1	0	4%	*	1	0	4%	*	0	0	0%	*	5	4	18%	80%
7	DWARS VALLEY PELTON	2017	6	26	0	27	0	0	0%	*	0	0	0%	*	0	0	0%	*	12	1	46%	8%
8	SÉ OF LINDISFARNE	2018	3	26	0	9	1	0	4%	*	1	1	4%	*	1	0	4%	*	3	0	12%	0%
9	TSARSKAJA PRIHOT OLIVER RIVERWOLF	2014	3	26	0	51	0	0	0%	*	0	0	0%	*	0	0	0%	*	7	3	27%	43%
10	FI MVA YLI-KYMEN LEXUS	2016	5	25	0	35	1	0	4%	*	2	0	8%	*	0	0	0%	*	8	2	32%	25%
11	DWARFS' VALLEY PHILIP	2017	3	24	0	7	1	0	4%	*	1	1	4%	*	0	0	0%	*	1	0	4%	*
12	FI MVA DEBITUS LAETUS LEGENDA	2013	3	23	0	5	1	0	4%	*	1	0	4%	*	0	0	0%	*	3	0	13%	0%
13	MAMI'S BEARDIE SCOOPY DOO	2014	3	22	0	31	5	4	23%	80%	3	2	14%	67%	1	0	5%	*	5	2	23%	40%
14	SUSILAAKSO CEIN CONOR	2019	2	20	0	0	1	0	5%	*	1	1	5%	*	0	0	0%	*	1	0	5%	*
15	DA CAPO VON DER OELMÜHLE	2016	2	19	0	0	2	1	11%	50%	1	0	5%	*	0	0	0%	*	0	0	0%	*
16	RIVERWOLF DOM PERIGNON	2013	2	17	0	6	0	0	0%	*	0	0	0%	*	0	0	0%	*	4	3	24%	75%
17	DAHMRACK'S HULK HOGAN	2019	2	17	0	0	0	0	0%	*	0	0	0%	*	1	0	6%	*	1	1	6%	*
18	DE MAJODIAN HIGHLANDER	2013	3	16	0	23	2	0	12%	0%	2	1	12%	50%	1	0	6%	*	1	0	6%	*
19	DEBITUS COMIS CAESAR	2018	2	16	0	0	1	0	6%	*	1	1	6%	*	1	0	6%	*	1	0	6%	*
20	DE MAJODIAN TUFF GUY	2013	5	15	0	22	3	1	20%	33%	3	2	20%	67%	2	0	13%	0%	4	0	27%	0%

Narttu	synt.vuosi	Pennut			Lonkat			Kynäriivelet			Polvet			Silmät		
		Pentueet	Yhteensä	Vuoden aikana	2. polvessa	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %
1 <u>DOSCARTHA EMILY PRENTISS</u>	2013	2	24	0	57	0	0	0%	*	0	0	0%	*	5	2	21%
2 <u>FILOMEIDES PRIMADONNA</u>	2016	3	23	0	8	2	0	9%	*	2	0	9%	*	2	1	9%
3 <u>HARMAASUDEN BRUNHILDA</u>	2014	3	23	0	35	7	1	30%	14%	8	3	35%	38%	2	0	9%
4 <u>SUSILAAKSO BNOBELIA RIVERWOLF VANILLA</u>	2018	2	23	0	0	1	0	4%	*	1	1	4%	*	0	0	0%
5 <u>PORTER</u>	2016	2	23	0	11	0	0	0%	*	0	0	0%	*	5	1	22%
6 <u>FERNMARK TYREN</u>	2017	3	22	0	9	1	1	5%	*	1	0	5%	*	2	0	9%
7 <u>FERNMARK PYRRHA</u>	2013	3	21	0	32	1	0	5%	*	1	0	5%	*	3	2	14%
8 <u>OSCAILTE HUAN HENNIE RIVERWOLF ELYSÉE</u>	2018	2	21	0	0	1	1	5%	*	1	0	5%	*	0	0	0%
9 <u>ROSÉ</u>	2013	3	17	0	34	0	0	0%	*	0	0	0%	*	7	6	41%
10 <u>RIVERWOLF KOH-I-NOOR</u>	2016	2	17	0	31	0	0	0%	*	0	0	0%	*	6	1	35%
11 <u>MACCAURA PLATINUM DOLLY OF MB</u>	2014	3	16	0	19	5	4	31%	80%	2	0	12%	0%	2	0	12%
12 <u>HARMAASUDEN EMERALD</u>	2017	2	16	0	7	4	2	25%	50%	4	2	25%	50%	0	0	0%
13 <u>DOSCARTHA HER ROYAL HIGHNESS</u>	2016	2	15	0	0	0	0	0%	*	0	0	0%	*	1	1	7%
14 <u>DOSCARTHA I STEAL YOUR HEART</u>	2017	2	15	0	0	1	0	7%	*	1	0	7%	*	3	3	20%
15 <u>SUSILAAKSO AZZARRA</u>	2017	2	15	0	9	1	0	7%	*	1	1	7%	*	2	0	13%
16 <u>TINWHISTLE'S SWAN LAKE</u>	2015	4	14	0	21	0	0	0%	*	0	0	0%	*	2	0	14%
17 <u>FILOMEIDES MUADHNAIT MAMI'S BEARDIE</u>	2013	2	12	0	34	1	0	8%	*	1	0	8%	*	2	0	17%
18 <u>TENNESSEE TINATURNER</u>	2016	2	12	0	13	1	0	8%	*	1	0	8%	*	2	0	17%
19 <u>SAPWOOD'S LAST CHANCE</u>	2017	2	12	0	0	0	0	0%	*	0	0	0%	*	1	0	8%
20 <u>DE MAJODIAN NUIT A L'OPERA</u>	2019	3	12	0	0	0	0	0%	*	0	0	0%	*	0	0	0%

Tilastojen valossa voidaan todeta, että parantamisen varaa löytyy. Käytetyimpien koirien jälkeläisten tutkimusprosentit ovat pieniä, joten jälkeläisten omistajia pitäisi kannustaa suuremmissa määrin terveystutkimuksiin jolloin jälkeläisten terveystutkimuksista saataisiin enemmän tietoa.

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Seuraavassa taulukossa esitellään viime tavoiteohjelman tavoitteiden toteutuminen:

Taulukko 13 Edellisen tavoiteohjelman tavoitteiden toteutuminen

Vuosi	Tavoite	Toimenpide	Tulos
2020	Silmäsairauksien tutkimustulosten päivittäminen	julkaistiin lehdessä taulukko jalostustietojärjestelmästä saatavista silmäpeilaustuloksista	ei tehty
	PEVISA tarpeen kartoitus		ei tehty
	Käyttäytymisen jalostustarkastusten jatkaminen		ei tehty
2021	Silmäsairauksien tutkimustulosten aiheuttamat mahdolliset toimenpiteet	Ei tehty	ei tehty
	johtopäätökset PeViSa tarpeen kartoituksesta	Kysely kasvattajille	Ei tarvetta PeViSa-ohjelmalle
	käyttäytymisen jalostustarkastusten jatkaminen	Luonnetoimikunta lopetettiin hallituksen toimesta	ei tehty
2022	JTO päivityksen aloittaminen	aloitettu	ei jatkunut
	DCM esiintyvyyden kartoitus	ei tehty	ei tehty
	Käyttäytymisen jalostustarkastusten jatkaminen	Ei tehty	ei tehty

Vuosi	Tavoite	Toimenpide	Tulos
2023	Luonnekysely käyttäytymisen jalostustarkastusten tulosten pohjalta	Ei tehty	Ei tehty
	Eliniän kartoitus	Aloitettu kyselyn laatiminen	kysely julkaistu 3/2024
	Käyttäytymisen jalostus tarkastusten jatkaminen	Tarkastukset aloitetaan uudestaan 2025	Ei tehty
2024	Loppuyhteen veto kuluneesta JTOsta	Työn alla	JTO:n teko aloitettu
	JTO 2025-2030 päivittäminen	Työn alla	JTO:n teko vuosille 2025–2029 aloitettu
	Käyttäytymisen jalostustarkastusten yhteenveto	Ei tehty	Ei tehty

6

JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Rodun jalostuksen tavoitteena on terve, liioittelematon rakenne, rodunomainen ulkomuoto ja oikea rotutyyppe, sekä päivittäisessä elämässä toimiva luonne.

Rodun geneettinen monimuotoisuus tulee säilyttää vähintään nykyisellä tasolla. On tärkeää kiinnittää huomiota rodun monimuotoisuuteen ja jalostuspohjan mahdollisimman laajaan käyttöön. Paljon käytettyjen koirien jälkeläisten käyttäminen jalostukseen kaventaa geeniperimää. Siksi jalostukseen tulisi valita mahdollisimman erisukuisia yksilöitä.

Suomen Irlanninsusikoirat ry:n tavoitteena on toimia rodun harrastajien edustajana sekä ylläpitää rodun tunnettavuutta yhteiskunnassa. Rodun taso on Suomessa hyvä ja voimme olla ylpeitä koiristamme. Käyttötarkoituksena irlanninsusikoiraa jalostetaan

lähinnä seurakoiraksi, ja tärkeimpänä kriteerinä tulee olla hyväluonteinen, terve koira. Jalostukseen käytetyn koiran tulee olla yhteiskuntakelpoinen, eikä missään tapauksessa pelokas tai aggressiivinen.

Jalostusneuvontaa helpottavat Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä, The Irish Wolfhound Database ja yhdistyksen keräämät tiedot rodun tilasta kasvattajille ja omistajille lähetettyjen kyselyiden avulla.

Irlanninsusikoiran nykyiseen käyttötarkoitukseen tulevaisuus tuskin tuo muutoksia, rotu on vinttikoiria, jonka kanssa voi harrastaa monipuolisesti.

Rotujärjestön tavoite on populaation kokonaistilanteen parantaminen. Rekisteröintien määrä olisi hyvä olla 100-200 vuodessa. Jos samanaikaisesti huolehditaan siitokseen käytettävien koirien määrästä, niin että suhdeluku saataisiin pidettyä ennallaan 65–70 % (urosten määrä nartuista), geneettisen monimuotoisuuden pienenemisen riski pysyy kohtuudessa.

Tärkeä tavoite on myös luonteen säilyttäminen nykyisellä tasolla. Maineesta ”lempeänä jättiläisenä” on pidettävä kiinni, ja siksi luonteen tulisi olla tärkeä jalostuskriteeri kaikille kasvattajille. Nykyään meillä on vuositasolla joitakin yksittäistapauksia, jotka saavat näyttelyissä laatuarvostelun hylätty tai EVA luonteesta johtuen. Näiden määrä ei saa lisääntyä.

Rodussa esiintyvä arkuus on ongelma myös koirien oman elämänlaadun kannalta. Arkuus/rohkeus on ominaisuus, joka on voimakkaasti perinnöllinen eli siihen on mahdollista vaikuttaa. Rotujärjestö on ottanut käyttöön kennelliiton käyttäytymisen jalostustarkastuksen vuoden 2019 alusta ja toivoo, että tästä on apua jalostuspäätöksiä tehdessä.

Ulkomuotojalostuksen painopistealueista todettakoon, että tyyppin ja päätyypin säilyttäminen ovat olleet ja tulevat aina olemaan tärkeitä.

Kapeisiin alaleukoihin ja vääräasentoisiin kulmahampaisiin tulee kiinnittää huomiota eikä tällaisia koiria pidä käyttää jalostukseen. Silmäongelmat on tiedostettu, ja kasvattajat tutkituttavatkin kasvattejaan ennen mahdollista jalostuskäyttöä.

Jalostustoimikunta suosittelee käyttämään vanhempia uroksia jalostukseen. Useissa eri maissa on käynnissä on laajoja tutkimuksia DCM:n ja luusyövän geeniperimän löytämiseksi, ja näistä toivotaan tulevaisuudessa menetelmiä näiden ikävien sairauksien vähentämiseen. Kasvattajilla on mahdollisuus etsiä mm. pitkäikäisiä linjoja käyttämällä Kennelliiton Jalostustietojärjestelmää ja The Irish Wolfhound Databasea.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Nämä vaatimukset toimivat rotujärjestön omina jalostuskriteereinä. Sanaa suosittelu käytetään toivomuksen, ei vaatimuksen tai edellytyksen yhteydessä.

Kasvattajalla on aina viimekädessä vastuu tekemistään päätöksistä ja siten myös kasvatustyönsä tuloksista.

Nartun on oltava vähintään 24 kuukauden ikäinen ennen ensimmäistä astutusta. Ensimmäistä kertaa astutettavan nartun yläikärajaksi suositellaan 5v. Yli 7-vuotiaasta narttua ei saa käyttää jalostukseen. Uroksen tulee olla vähintään 18 kuukauden ikäinen ensimmäisen astutuksen tapahtuessa. Urokselle rekisteröidään maksimissaan 15 pentua alle 3-vuotiaana, kuitenkin niin, että viimeinen rajan ylittävä pentue rekisteröidään kokonaisuudessaan. On kuitenkin suositeltavaa käyttää vanhempia uroksia jalostukseen.

Yksilön elinikäinen jälkeläisrajoitus on 40 pentua. Viimeinen rajan ylittävä pentue rekisteröidään kokonaisuudessaan.

Läheinen sukusiitos: Jalostuksen tavoiteohjelman vaatimusten täyttävien yhdistelmien sukusiitosasteen on oltava alle 6,25 %. Suurin osa kasvattajista alittaa tämän vaatimuksen. Lasketaan viiden (5) sukupolven mukaan.

Näyttelyvaatimukset: Jalostuksen tavoiteohjelman vaatimuksia ei täytä koira, josta ei ole riittäviä tietoja sen arvioimiseksi. Tarvittavat tiedot saadaan joko näyttelymenestyksen avulla tai jalostustarkastuksen perusteella.

Jalostukseen käytettävällä nartulla on oltava vähintään kaksi (2) laatuarvostelun erittäin hyvä (EH) palkintoa virallisesta näyttelystä kahdelta eri tuomarilta. Toinen palkinnoista on saavutettava, kun narttu on vähintään 18 kuukauden ikäinen. Narttu voidaan hyväksyä jalostukseen käytettäväksi myös ainoastaan jalostustarkastuksen perusteella.

Jalostukseen käytettävällä uroksella on oltava vähintään kaksi (2) laatuarvostelun erittäin hyvä (EH) palkintoa virallisesta näyttelystä kahdelta eri tuomarilta. Toinen palkinnoista on saavutettava, kun uros on vähintään 18 kuukauden ikäinen. Uros voidaan hyväksyä siitokseen käytettäväksi myös ainoastaan jalostustarkastuksen perusteella.

Rotu hakeutuu PeViSa-ohjelmaan (perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma) tämän jalostuksen tavoiteohjelman astuessa voimaan.

Ikä ja jälkeläismäärä

Nartun ikä astutushetkellä vähintään 24 kk.

Uroksen ikä astutushetkellä vähintään 18 kk ja urokselle rekisteröidään maksimissaan 15 pentua alle 3 vuoden iässä. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan.

Elinikäinen jälkeläisrajoitus on 40 pentua. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan.

Sydän

Kaikilla jalostukseen käytettävillä koirilla tulee olla voimassa oleva sydänultra ja 5 min EKG. Alaikäraja on 18 kk ja tutkimus voimassa 12 kk.

Silmät

Kaikilla jalostukseen käytettävillä koirilla tulee olla voimassa oleva silmätutkimuslausunto. Alaikäraja on 12 kk ja lausunto voimassa 24 kk.

Ulkomaisia koiria koskeva poikkeus: Ei vaadita PEVISA-tutkimuksia.

Muut vaatimukset jalostukseen käytettäville koirille:

Täyttääkseen jalostuksen tavoiteohjelman vaatimukset, uroksella, jonka spermaa on pakastettu Suomessa vuonna 2014 tai sen jälkeen, vaaditaan silmälausunto.

Yleisenä periaatteena pidetään sitä, että koiraa, jolla on lievä silmäsairaus, voidaan yhdistää terveen kumppanin kanssa. Koiraa, jolla on vakava silmäsairaus, ei saa käyttää jalostukseen. ECVO-lomakkeessa kohdassa: *Kuvailevat kommentit* ruksi kohdassa lievä, kohtalainen tai vakava.

Kumppanin täytyy olla täysin terve:

mRD, gRD

PHTVL/PHPV 1distichiasis

punktaatti, saumalinjan kärki,

saumalinja, nukleaari rengas,

nukleaari lasikuitu/pulverulentti

katarakta

korneadystrofia

PPM: (iris-iris)

vilkkuluomen ruston

kiertymä

muut lievät
silmäsairaudet

Ei jalostuskäyttöön:

tRD

PPM:(iris-linssi,
iris-kornea)

PHTVL / PHPV: 2-6posterior polaarinen ja kortikaalinen katarakta
papillan hypoplasia / mikropapilla

PRA

Kyynärnivel: Jalostukseen käytettävät koirat tulee kuvata ennen jalostuskäyttöä.
Kuvauksen alaikäraja 18 kk.

Suositukset jalostukseen käytettäville koirille:

Lonkkanivel: Jalostukseen käytettävät koirat suositellaan kuvattavaksi ennen
jalostuskäyttöä. Kuvauksen alaikäraja 18 kk.

Olk nivel: Jalostukseen käytettävät koirat suositellaan kuvattavaksi ennen
jalostuskäyttöä. Kuvauksen alaikäraja 18 kk.

Selkäkuvaus (spondyloosi ja LTV): Jalostukseen käytettävät koirat suositellaan
kuvattavaksi ennen jalostuskäyttöä. Kuvauksen alaikäraja 24 kk.

Luonne:

Koira, joka on saanut kaksi kertaa laatupalkinnon hylätty luonteensa vuoksi näyttelystä
24 kuukautta täytettyään, tai on jalostustarkastuksessa tai muussa virallisessa
tapahtumassa todettu araksi tai aggressiiviseksi ei saa käyttää jalostukseen.

Lisääntyminen:

Jalostuksen tavoiteohjelman mukaan narttua saa käyttää jalostukseen korkeintaan kolme
kertaa.

Koira, joka ei astu tai anna normaalisti astua ei myöskään täytä jalostuksen
tavoiteohjelman asettamia vaatimuksia.

Tuontisperman kohdalla noudatetaan SKL:n kulloinkin voimassa olevia määräyksiä.

Muita kriteereitä:

Mikäli nartulle on tehty keisarileikkaus kaksi kertaa, sitä ei suositella enää käytettäväksi
jalostukseen.

Jalostukseen ei saa käyttää koiraa, jolla on kahdessa eri pentueessa shunttipentu/shunttipentuja.

Jalostuksen tavoiteohjelman vaatimuksia ei täytä yhdistelmä, joissa jalostukseen käytettävällä koiralla on purentavika (ylä- tai alapurenta tai niin kapea alaleuka, että molemmat tai toinen alakulmahammas osuu ikeneen tai jopa kitalakeen).

Jalostuksen tavoiteohjelman vaatimuksia ei myöskään täytä yhdistelmä, jossa kummallakin jalostukseen käytettävällä koiralla on piilokiveksinen täysveli.

Kasvattaja on velvollinen noudattamaan Suomen Kennelliiton koiran kauppaa koskevia määräyksiä. Kasvattajan kannattaa tutustua Kennelliiton julkaisemaan ”Kasvattajan käsikirjaan”, jossa on myös lueteltu Kennelliiton vaatimukset pennun/pentueen rekisteröinnille. Rotujärjestö suosittelee, että kaikki kasvattajat allekirjoittavat Kennelliiton kasvattajasitoumuksen.

Irlanninsusikoiranpennun suositeltu luovutusikä on, 10 viikkoa, kuitenkin vähintään 8 viikkoa. Pennun kaupasta on tehtävä kirjallinen sopimus Suomen Kennelliiton tai vastaavan sisältöisellä kaavakkeella. Kasvattajan on annettava kirjalliset ruokinta- ja hoito-ohjeet sekä luovutettava rekisteritodistus viimeistään kahden kuukauden kuluttua kauppasumman maksamisesta. Mikäli pennussa ilmenee perinnöllisiä sairauksia tai vikoja, tulee kasvattajan ilmoittaa niistä sekä jalostustoimikunnalle että uroksen omistajalle.

Koko pentue on testattava portokavaalisen maksashuntin varalta. Maksashunttitestien tulokset toimitetaan jalostustoimikunnalle koko pentueesta yksilöityinä kokonaisuudessaan ja sappihappoarvoineen. Tulokset julkaistaan yhdistyksen toimesta. Tutkimustulokseksi riittävät yhden verinäytteen tulokset (sappihapot) otettuna 2 tuntia ruokailun jälkeen. Pennut testataan aikaisintaan 7 viikon iässä ja poikkeavat sappihappoarvot varmistetaan uudella verikokeella noin 2 viikkoa ensimmäisestä testistä. Yhdistelmää, josta on syntynyt shunttipentu/-pentuja, ei saa uusia.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Tärkein keino tavoitteiden saavuttamisessa on yhdistyksen hallituksen kokouksessaan 6.3.2018 päivittämät jalostustoimikunnan toimintaohjeet, joissa mm. selvitetään jalostustoimikunnan tehtävät:

- 1 Jalostuksen tavoiteohjelman noudattaminen ja sen toteutumisen seuranta.
- 2 Jalostusneuvonta. Neuvontatyön on perustuttava rotumääritelmään ja jalostuksen tavoiteohjelmaan. Toteutuksessa on otettava huomioon Suomessa vallitseva tilanne ja odotettavissa oleva kehitys.
- 3 Jalostustoimikunta kokoontuu tarpeen vaatiessa.
- 4 Rodussa esiintyvien sairauksien seuranta ja niistä tiedottaminen.
- 5 Jalostustilastojen tekeminen ja ylläpito sekä tiedon jakaminen
- 6 Koirien jalostustarkastukset ja jälkeläistarkastukset.
- 7 Tarvittaessa urossuositusten antaminen ja yhdistelmien hyväksyminen.
- 8 Kasvattajapäivien järjestäminen
- 9 Yhteistoiminta pentuvälityksen kanssa.
- 10 Tuomarikokelaiden ja ulkomuototuomareiden koulutus ja tuomarikollegioiden järjestäminen hallituksen toimeksiannosta.

(Liite 6)

Yhdistys pyrkii edesauttamaan pitkäjänteistä jalostusta rodussa jalostustoimikunnan ja kasvattajien välisellä yhteistyöllä. Yhdistys järjestää vuosittain kasvattajapäivät, tarpeen mukaan jalostustarkastuksia ja arvostelukokeen ulkomuototuomareille. (Liite 7)

Vuosittain rotujärjestö järjestää:

virallisen erikoisnäyttelyn

epävirallisen club show'n

epävirallisen maastajuoksukilpailun

Rotujärjestön lehdessä ja nettisivuilla julkaistaan terveyteen, hoitoon ja koulutukseen liittyviä artikkeleita.

Yhdistyksen pentuvälityksen kautta välitetään pentuja maininnalla täyttää/ei täytä jalostuksen tavoiteohjelman asettamia vaatimuksia. Kasvattajan tulee olla Suomen Irlanninsusikoirat ry:n jäsen sekä mahdollisen kennelnimen tulee olla Suomen Kennelliiton kulloinkin voimassa olevien määräysten mukaisesti hyväksymä. Kasvattajalla ei saa olla Suomen Kennelliiton määräämiä kurinpidollisia rangaistuksia. Pentuvälitystä hoitaa hallituksen nimeämä(t) henkilö(t).

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Uhat ja mahdollisuudet on esitetty taulukossa.

Taulukko 14, uhat

Uhat		Ratkaisut
Lisääntymisongelmien paheneminen		Sperman talteenotto hedelmällisiltä uroksilta myöhemmin käytettäväksi Luonnollisten astutusten suosiminen
Lyhyt elinikä		Pitkäikäisten linjojen suosiminen
Kannan koko liian pieni		Geenipoolin pitäminen riittävän laajana
Hyvin samoja linjoja esiintyy ympäri maailmaa		Geenipoolin pitäminen riittävän laajana
Arasti käyttäytyviä/arkoja sekä ei rodunomaisesti käyttäytyviä koiria on		Suositaan jalostuksessa rodunomaista luonnetta. Apuna käytetään käyttäytymisen jalostustarkastusta.
Vakavimmat terveysongelmat (sydän ja syöpä) ovat vaikeita vastustettavia		Suositaan jalostuksessa iäkkäämpiä terveitä yksilöitä
Kasvuhäiriöitä vaikea poistaa kokonaan		Pyritään vaikuttamaan jalostusvalinnoilla

Taulukko 15, mahdollisuudet

Mahdollisuudet	Toimenpiteet
Luonteen säilyminen hyvänä todennäköistä, koska luonteisiin kiinnitetään huomiota	Virallinen käyttäytymisen jalostustarkastus, MH-luonnekuvaus ja/tai luonnetestit lisäävät tietoa irlanninsusikoiran luonteesta
PeViSa-ohjelma ja lisääntynyt luuston tutkiminen	Julkisen tiedon lisäämisellä pyritään vähentämään sairauksien esiintyvyyttä
Kasvattajien opastamisella, avoimuudella ja yhteistyöllä saadaan aikaan paljon hyvää	Vuosittaiset kasvattajapäivät ja avoin tiedottaminen auttaa kasvattajia jalostusvalintojen tekemisessä
Rodun alkuperäisten hyvien ominaisuuksien säilyttäminen	Jalostusvalinnat, tuomarien kouluttaminen sekä kasvattajapäivien järjestäminen vuosittain
Kansainvälisen yhteistyö	FIWC-konferenssi, IW-database, IW World-lehti

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Kasvattajat ovat ensisijaisesti vastuussa jalostuksen tavoiteohjelman noudattamisesta.

2019	2020	2021	2022	2023	2024
JTO:n teko	Silmäsairauksien tutkimustulosten päivittäminen	Silmäsairauksien tutkimustulosten aiheuttamat mahdolliset toimenpiteet	JTO päivityksen aloittaminen	Luonnekyselyn käyttäytymisen jalostustarkastusten tulosten pohjalta.	Loppuyhteen veto kuluneesta JTOsta
PEVISA tietouden lisääminen	PEVISA tarpeen kartoitus	Johtopäätökset PEVISA tarpeen kartoituksesta	DCM:n esiintyvyyden kartoittaminen	Eliniän kartoitus	JTO 2025-2030 päivittäminen
Käyttäytymisen jalostus tarkastusten aloittaminen	Käyttäytymisen jalostus tarkastusten jatkaminen	Käyttäytymisen jalostus tarkastusten jatkaminen	Käyttäytymisen jalostus tarkastusten jatkaminen	Käyttäytymisen jalostus tarkastusten jatkaminen	Käyttäytymisen jalostus tarkastusten yhteenveto

2025	2026	2027	2028	2029	2030
Käyttäytymisen jalostustarkastukset/jalostustarkastukset	Käyttäytymisen jalostustarkastukset/jalostustarkastukset	Käyttäytymisen jalostustarkastukset/jalostustarkastukset	Käyttäytymisen jalostustarkastukset/jalostustarkastukset	Käyttäytymisen jalostustarkastukset/jalostustarkastukset	Käyttäytymisen jalostustarkastukset/jalostustarkastukset
Erikoisnäyttely ja Club Show	Erikoisnäyttely ja Club Show	Erikoisnäyttely ja Club Show	Erikoisnäyttely ja Club Show	Erikoisnäyttely ja Club Show	Erikoisnäyttely ja Club Show
Kasvattajapäivät luentoineen	Kasvattajapäivät luentoineen	Kasvattajapäivät luentoineen	Kasvattajapäivät luentoineen	Kasvattajapäivät luentoineen	Kasvattajapäivät luentoineen
Terveyskysely omistajille/kasvattajille	Terveyskyselyiden tulosten analysointi	Terveyskysely omistajille/kasvattajille	Terveyskyselyiden tulosten analysointi	Terveyskysely omistajille/kasvattajille	Terveyskyselyiden tulosten analysointi
Pentuvälityksen ylläpito	Pentuvälityksen ylläpito	Pentuvälityksen ylläpito	Pentuvälityksen ylläpito	Pentuvälityksen ylläpito	Pentuvälityksen ylläpito
Terveystutkimusten tulosten analysointi	Terveystutkimusten tulosten analysointi	Terveystutkimusten tulosten analysointi	Terveystutkimusten tulosten analysointi	Terveystutkimusten tulosten analysointi	Terveystutkimusten tulosten analysointi
Joukkotarkastusten järjestäminen	Joukkotarkastusten järjestäminen	Joukkotarkastusten järjestäminen	Joukkotarkastusten järjestäminen	Joukkotarkastusten järjestäminen	Joukkotarkastusten järjestäminen
Terveys-ym artikkeleiden ja tutkimusten arkistointi	Mahdollisten geenitestien näytteenotto tilaisuuksien järjestäminen	Mahdollisten geenitestien näytteenotto tilaisuuksien järjestäminen	PeViSa-ohjelman tarkistus ja arviointi	JTO:n/PeViSa-ohjelman 2030-2034 päivittäminen	Päivitetty JTO ja PeViSa-ohjelma voimaan

Jalostustoimikunnan toimintaohjeen mukaan toimikunta on vastuussa tavoiteohjelman toteutumisen seurannasta. Koska jalostustoimikunta on hallituksen alaisuudessa, hallitus kuitenkin viime kädessä valvoo tavoiteohjelman noudattamista. Rotujärjestö on velvollinen huomioimaan jalostuksen tavoiteohjelman tavoitteet vuotuista toimintasuunnitelmaa laatiessaan.

Jalostustoimikunta on velvollinen raportoimaan vuosittain tekemässään toimintakertomuksessa omana osanaan sekä tavoiteohjelman toimenpiteiden toteutumisesta että asetettujen päämäärien saavuttamisesta. Näihin kuuluu yhteenveto edellisen vuoden rekisteröinneistä, sukusiitosprosentti, urosten jälkeläismäärät, suhdeluku käytetyt urokset/nartut. Jalostustoimikunnan toimintakertomus on julkaistava yhdistyksen lehdessä.

Jalostuksen tavoiteohjelman on kokonaisuudessaan oltava luettavissa yhdistyksen nettisivulla ja se löytyy myös kennelliiton jalostustietojärjestelmästä. Sitä päivitetään tarvittaessa, kuitenkin viiden vuoden välein. Kun siihen suunnitellaan muutoksia, nämä muutokset esitellään yhdistyksen kokoukselle ja yhdistyksen kokous hyväksyy ne. Muutokset tulee julkaista kaksi (2) viikkoa ennen yleiskokousta, jossa muutokset käsitellään.

7 Lähteet

1. Phyllis Gardner, publ. E. Murphy, 1981: The Irish Wolfhound
2. Elizabeth C. Murphy, 1985: Raising, showing and breeding The Irish Wolfhound
3. Joel Samaha, 1991: The New Complete Irish Wolfhound
4. Suomen Kennelliiton KoiraNet-jalostustietojärjestelmä
<https://jalostus.kennelliitto.fi/frmEtusivu.aspx?R=160>
5. Kennelliitto,
<https://www.kennelliitto.fi/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/yleisimm-at-silmasairaudet>
6. Koira-Kissaklinikka,
<https://koirakissaklinikka.fi/koira-artikkelit/mahalaukun-laajentuma-ja-kiertyma>
7. Seppo Lamberg: Maksasairaudet, Kasvattajapäivät 2015
8. <https://evidensia.fi/hoitovinkit/osteokondroosi-kyynarnivelen-kasvuhairiot/>
9. LUKE:n raportti, Eläinjalostukseen liittyvän eläinsuojelulainsäädännön toimeenpanon tehostaminen : Osa III: Koiranjalostuksen ongelmat ja valvontakriteerit 2. painos, <https://jukuri.luke.fi/handle/10024/554104>
10. Kennelliitto,
<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/koiran-terveystutkimukset/olkanivelen-oc>
11. Kennelliitto,
<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/perinnolliset-selkamuutokset>
12. Kennelliitto,
<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/lonkkanivelen-kasvuhairio>
13. Kennelliitto,
<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/polven-ristisidevaurio>
14. SIRL ry 50 v juhlaulkaisu, Spondyloosi irlanninsusikoirilla (Anu Lappalainen, ELT)
15. SIRL ry 50 v juhlaulkaisu, Uusiutuva keuhkokuume irlanninsusikoirilla (Sanna Viitanen, ELT)
16. SIRL ry 50 v juhlaulkaisu, Päivitystä koirien kardiomyopatiaan -onko kaikki geeneissä? (E. Dutton, UK, J. Lopez-Alvarez, Spain)
17. SIRL ry 40 v juhlaulkaisu, Pentuhalvaus, mitä se on? (Sigita Cizinauskas, Erikoiseläinlääkäri)
18. Suomen Vinttikoiraliitto, Vinttikoirien maastokokeiden arvostelun ohjeet
19. <https://evidensia.fi/hoitovinkit/koiran-epilepsia/>
20. <https://sirl.fi/jalostus-ja-terveys/pentu-ja-rescuevalitys>
21. MMT Katariina Mäki Sukusiitos, SKL artikkelit 2016
22. MMT Katariina Mäki Perinnöllinen monimuotoisuus ja jalostuspohja 2013
23. MMT Katariina Mäki Tehollinen populaatiokoko 2009

8 Liitteet

1. Rotumääritelmä, hyväksytty FCI 2.4.2001
2. Rotumääritelmän tulkinta
3. Rotumääritelmän suomennos 19.3.2003 SKL-FKK
4. Irlanninsusikoiran ihanneprofiili käyttäytymisen jalostustarkastuksessa(puuttuu)
5. Kysely kasvattajille 2017 yhteenveto (puuttuu)
6. Jalostustoimikunnan toimintaohje päiv. 6.3.2018
7. Jalostustarkastuskaavake (uusi, puuttuu)

LIITE 1

FCI- Standard No 160 / 02. 04. 2001 / GB

IRISH WOLFHOUND

COUNTRY OF ORIGIN : Ireland.

DATE OF PUBLICATION OF THE ORIGINAL VALID STANDARD : 13.03.2001.

UTILIZATION : Up to the end of the 17th century, Irish Wolfhounds were used for hunting wolves and deer in Ireland. They were also used for hunting the wolves that infested large areas of Europe before the forests were cleared.

CLASSIFICATIONS FCI : Group 10 Sighthounds.
Section 2 Rough-haired Sighthounds.
Without working trial.

BRIEF HISTORICAL SUMMARY: We know the continental Celts kept a greyhound probably descended from the greyhound first depicted in Egyptian paintings. Like their continental cousins, the Irish Celts were interested in breeding large hounds. These large Irish hounds could have had smooth or rough coats, but in later times, the rough coat predominated possibly because of the Irish climate. The first written account of these dogs was by a Roman Consul 391 A.D. but they were already established in Ireland in the first century A.D. when Setanta changed his name to CuChulainn (the hound of Culann). Mention is made of the Uisneach (1st century) taking 150 hounds with them in their flight to Scotland. Irish h

ounds undoubtedly formed the basis of the Scottish Deerhound. Pairs of Irish hounds were prized as gifts by the Royal houses of Europe, Scandinavia and elsewhere from the Middle Ages to the 17th century. They were sent to England, Spain, France, Sweden, Denmark, Persia, India and Poland. In the 15th century each county in Ireland was required to keep 24 wolfdogs to protect farmers' flocks from the ravages of wolves. The Cromwellian prohibition (1652) on the export of Wolfhounds helped preserve their number for a time but the gradual disappearance of the wolf and continued demand abroad reduced their numbers almost to the point of extinction by the end of the 17th century.

The revival of interest in the breed accompanied the growth of Irish nationalism in the late 19th century. The Irish Wolfhound became a living symbol of Irish culture and of the Celtic past. At this time, one determined

enthusiast, Capt. G A Graham, set about obtaining some of the few remaining hounds of the Wolfhound type that could still be found in Ireland, and with the use of Deerhound blood and the occasional outcross of Borzoi and Great Dane, he eventually achieved a type of dog that bred true in every generation. The results were ultimately accepted as a legitimate revival of the breed. The Irish Kennel Club scheduled a class for Irish Wolfhounds at their show in April 1879, and a club was formed in 1885. The Irish Wolfhound now enjoys once again something of the reputation that it had in the Middle Ages. Wolfhounds are now owned and bred in fairly large numbers outside of Ireland.

GENERAL APPEARANCE : The Irish Wolfhound should not be quite so heavy or massive as the Great Dane, but more so than the Deerhound, which in general type he should otherwise resemble. Of great size and commanding appearance, very muscular, strongly though gracefully built, movements easy and active; head and neck carried high; the tail carried with an upward sweep with a slight curve towards the extremity. Great size, including height at shoulder and proportionate length of body, is the desideratum to be aimed at, is desired to firmly establish a race that shall average 32 inches (81cm) to 34 inches (86cm) in dogs, showing the requisite power, activity, courage and symmetry.

BEHAVIOUR AND TEMPERAMENT : “Lambs at home, lions in the chase”.

HEAD : Long and level, carried high; the frontal bones of the forehead very slightly raised and very little indentation between the eyes.

CRANIAL REGION:

Skull : Not too broad

FACIAL REGION

Muzzle : Long and moderately pointed.

Teeth : Scissor bite ideal, level acceptable.

Eyes : Dark.

Ears : Small, rose ears (Greyhound like in carriage).

NECK : Rather long, very strong and muscular, well arched, without dewlap or loose skin about the throat.

BODY : Long, well ribbed up.

Back : Rather long than short. Loins :

Slightly arched

Croup : Great breadth across hips

Chest : Very deep, moderately broad, breast wide.

Ribs : Well sprung Belly :

Well drawn up.

TAIL: Long and slightly curved, of moderate thickness, and well covered with hair.

LIMBS

FOREQUARTERS :

Shoulders : Muscular, giving breadth of chest, set sloping.

Elbows : Well under, neither turned inwards nor outwards.

Forearm : Muscular, heavily boned, quite straight

HINDQUARTERS :

Thighs : Long and muscular.

Stifle : Nicely bent.

Second thigh : Well muscled, long and strong.

Hocks : Well let down and turning neither in nor out.

FEET : Moderately large and round, neither turned inward nor outwards. Toes, well arched and closed. Nails, very strong and curved.

GAIT / MOVEMENT : Movements easy and active.

COAT

HAIR : Rough and hard on body, legs and head; especially wiry. Hair over eyes and beard especially wiry.

COLOUR AND MARKINGS : The recognised colours are grey, brindle, red, black, pure white, fawn or any colour that appears in the Deerhound

SIZE AND WEIGHT :

Desired height : averaging 32 inches (81cm) to 34 inches (86cm) in dogs.

Minimum height : Dogs 31 inches (79 cm).

Minimum weight : Dogs 120 pounds (54.5kg).

Minimum height : Bitches 28 inches (71 cm).

Minimum weight : Bitches 90 pounds (40.5 kg).

FAULTS :

Any departure from the foregoing points should be considered a fault and the seriousness with which the fault should be regarded should be in exact proportion to its degree.

- Too light or too heavy a head.
- Too highly arched frontal bone.
- Crooked forelegs; weak pasterns.

- Weak hindquarters and a general want of muscle.
- Too short in body.
- Back sunken or hollow or quite straight.
- Large ears and hanging flat to the face.
- Twisted feet.
- Spreading toes.
- Short neck; full dewlap.
- Chest too narrow or too broad.
- Tail excessively curled.
- Nose of any colour other than black.
- Lips of any colour other than black.
- Very light eyes. Pink or liver coloured eyelids.

NOTE : Male animals should have two apparently normal testicles fully descended into the scrotum

LIITE 2

ROTUMÄÄRITELMÄN

TULKINTA

ROTUMÄÄRITELMÄN TULKINTA

Irlanninsusikoiria on rodun historian aikana kasvatettu pääasiallisesti metsästystaitojen vuoksi. Susikannan kuoltua sukupuuttoon Brittein saarilta, rotua ei ollut enää tarvetta kasvattaa. Kirjallisen rotumääritelmän tekeminen oli yksi ehto rodun säilymiselle mahdollisimman aitona. Kapteeni George Augustus Graham ja eversti Garnier laativat irlanninsusikoiralle rotumääritelmän v. 1885. Painotettakoon, että nykyään käytössä oleva rotumääritelmä on kaikilta keskeisiltä osin alkuperäisen kaltainen, kielellisiä muutoksia toki on tullut vuosien varrella. Suurimmat muutokset ovat tapahtuneet v. 2001, kun ennen osana rotumääritelmää ollut ”Luettelo eri kohdista tärkeysjärjestyksessä” tiputettiin pois. Olemme kuitenkin säilyttäneet sen mukana rotumääritelmän tulkinnessa. Lisäksi alimittaisuus ei enää ole hylkäävä virhe. Koko ei saa muodostua pääasiaksi, toisaalta täytyy muistaa, että minimimittojen alle jäävä irlanninsusikoira tuskin pystyy antamaan itsestään rotumääritelmän vaatimaa yleisvaikutelmaa.

YLEISVAIKUTELMA

Irlanninsusikoira ei ole aivan niin raskas ja massiivinen kuin tanskandoggi, kuitenkin voimakkaampi kuin skotlanninhirvikoiria, jota se yleistyyiltään muistuttaa. Lukijan tulee muistaa, että vertaukset tanskandoggiin ja skotlanninhirvikoiraan on tehty 1880-luvulla. Kyseiset rodut ovat muuttuneet melkoisesti runsaan sadan vuoden aikana, joten vertauksia ei pidä tehdä nykypäivän tanskandoggiin eikä skotlanninhirvikoiraan. Se on suurikokoinen ja kunnioitusta herättävä, hyvin lihaksikas ja vahvarakenteinen, silti tyylikäs. Liikkeet ovat vaivattomat ja tehokkaat, pää ja kaula ryhdikkäät, häntä on kärjestään hieman ylöspäin kaartunut. Tavoitteena on suuri koko, jolla tarkoitetaan säkäkorkeutta ja oikeassa suhteessa olevaa rungon pituutta. On toivottavaa saada keskimääräinen säkäkorkeus vakiintumaan uroksilla 81-86 cm:iin. Rodun tulee ilmentää voimaa, toiminnallisuutta, rohkeutta ja sopusuhtaisuutta. Irlanninsusikoira on yksi maailman suurimmista koiraroduista ja laukkaavista koirista se on suurin ja kookkain. Rakenteellis-toiminnalliselta tyypiltään se on laukkaavan ja ravaavan koiran välimuoto. Vinttikoiraksi sillä on suhteellisen pitkä runko ja rintakehän on oltava sekä pitkä, kaareutunut että syvä. Irlanninsusikoiralla on oltava riittävästi lapa/olkavarsikulmausta sekä kohtuullisesti kehittynyt eturinta. Etu- ja takakulmausten on oltava tasapainossa keskenään. Sen on kyettävä ravaamaan pitkiäkin matkoja, toisaalta sen on pystyttävä samalla rakenteella myös nopeaan nelitahtilaukkaan, mistä johtuen selkärangan on oltava joustava ja lanteen erityisen vahva. Irlanninsusikoirassa yhdistyvät voima ja nopeus ja yleisvaikutelmaltaan se on karkeakarvainen, vinttikoiramainen rotu.

Suurella koolla ei suinkaan tarkoiteta, että mitä suurempi, sen parempi. Rotumääritelmässä sanotaan, että suuri koko, suuri säkäkorkeus ja rungon suhteellinen pituus on haluttu tavoite, ja tarkoitus on vakiinnuttaa rotu niin, että urosten keskikorkeudeksi tulee 81 - 86 cm. Tämä esitetty urosten keskikorkeus on kirjattu jo alkuperäiseen rotumääritelmään 1885. Voimme todeta, että tämä tavoite on saavutettu, koska nykyään 81 cm korkea uros on keskivertoa pienempi. Vahvuus ja sopusuhtaisuus ovat tärkeämpiä kuin pelkkä korkeus. Suuri koko tai korkeus ilman aiemmin mainittuja ominaisuuksia on hyödytön. Jos koirat ovat laadullisesti muuten tasaveroiset, tulee suuren aina voittaa pienempikokoinen kilpailijansa. Sopusuhtainen kokonaisuus on asetettava hyvienkin yksityiskohtien edelle.

LIITE 2

Kunnioitusta herättävä ja suuri koko eivät ole synonyymeja. Kunnioitusta herättävällä tarkoitetaan koiraa, jolla on hyvä luontainen ryhti, oikea irlanninsusikoiran olemus. Pään ja kaulan asento ovat ryhdikkäät, koiran on viestittävä rauhallista varmuutta olematta mitenkään flegmaattinen. Koiran on oltava ryhdikäs sekä seistessä että liikkeessä.

Tyylikkyydellä tarkoitetaan rakennetta, jossa on paljon curveja ja kaaria. Seisovan

irlanninsusikoiran silhuetissa on yksi ainoa suora kulma, sen muodostaa kintereen ja maan välinen kulma.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE:

”Lampaita kotona, leijonia saalistaessaan.”

Rotumääritelmään mukaan otettu sitaatti on peräisin 1200-luvun alusta, joten sen soveltaminen kaikilta osin nykypäivään on vähän vaikeaa. Rodun lojaalisuus omaa isäntäväkeä ja heidän ystäviään kohtaan on ollut legendaarinen vuosituhansia kestäneen historian ajan. Toisaalta lojaalisuutta ei vaadittu tuntemattomia ja vihollisia kohtaan, kuuluihan rodun tehtäviin esimerkiksi sekä sotakoirana että omaisuuden vartijana oleminen. Tämän päivän irlanninsusikoiralta vaaditaan ennen kaikkea yhteiskuntakelpoisuutta sekä omia että vieraita kohtaan.

Irlanninsusikoiran tulee olla rauhallinen ja varma itsestään. Se voi olla tuntemattomiakin kohtaan avoin ja ystävällinen, mutta tietty välinpitämättömyys vieraita kohtaan on rodulle tyypillisempää kuin avoimuus. Nuoret koirat voivat olla hieman ujon tottumattomia – ne asustavat usein ”keskellä ei mitään” – mutta irlanninsusikoiran täytyy olla aina kuitenkin käsiteltävissä. Hampaiden katsominen ei saa olla ylivoimaisen vaikeaa edes nuoren koiran kanssa, vaikkei koira itse toimituksesta pitäisikään. Arkojen koirien luonteesta tulee huomauttaa ja sen pitää näkyä myös arvostelussa. Aggressiivisuus on ehdottomasti ja aina hylkäävä virhe.

PÄÄ:

Pitkä, tasainen ja korkea-asentoinen. Otsaluut ovat vain hieman koholla, silmien välissä on hyvin vähäinen uurre.

KALLO-OSA:

Ei liian leveä.

KUONO-OSA:

Pitkä ja kohtalaisesti kapeneva. Jo kapteeni Graham oli huolissaan oikeantyyppisen pään säilymisestä. Hän kirjoitti: ”Pään tulisi olla riittävän pitkä suhteutettuna koiraan ja siinä saisi olla vain vähän otsapengertä sekä vähän otsauurretta; kallo ei saa olla liian leveä, mutta sen on annettava vaikutelma voimakkuudesta; kuono-osa ei missään tapauksessa saa olla neliömäinen.” Päätä arvioitaessa on tunnusteltava karvan alle jääviä leukaluita vahvan leuan ja kohtuullisesti kapenevan kuonon löytämiseksi. Edestä katsottuna pään tulisi tasaisesti levitä kirsusta takaraivolla olevaan kyhmyyn saakka. Sivulta katsoen alaleuan tulee näyttää lyhyemmältä, ts. yläpurentaiselta; leuka näyttää siltä, purennasta ei ole kysymys. Silmien välistä mitattuna kuono-osan tulisi olla yhtä pitkä tai

LIITE 2

aavistuksen pitempi kuin kallo-osan. Missään tapauksessa kuono-osa ei saa olla neliömäinen tai liian suippo.

Kohtuullinen määrä karvaa silmien yläpuolella, kuonossa ja leuassa viimeistelevät rodulle tyypillisen ”pehmeän, irlantilaisen ilmeen”.

Päänkin virheet liittyvät sopusuhtaisuuteen: liian kevyt tai raskas pää suhteessa kokonaisuuteen. Liiaksi kaartuva otsaluu, joka tekee ilmeestä tanskandoggimaisen, kuten myös syvä uurre silmien välissä.

PURENTA:

Ihannepurenta on leikkaava, tasapurenta hyväksytään. Ala- ja yläpurennoista tulee rangaista näyttelyissä, koska kyseessä on leuan rakenteellinen virhe. Jos on kyse vain parin/muutaman hampaan asentovirheestä muuten oikeanlaisissa leuoissa, se voidaan hyväksyä. Epätasainen purenta ei ole toivottava, mutta se ei kuitenkaan estä leukojen alkuperäistä käyttötarkoitusta. Sitä vastoin kapea alaleuka, jossa toinen tai molemmat alakulmahampaat painavat ikeneen tai pahimmassa tapauksessa osuvat kitalakeen, estää alkuperäisen käyttötarkoituksen, ja siitä tulisi ehdottomasti

rangaista.

SILMÄT:

Tummat. Silmät ovat tummat, hieman soikeat, eivät pyöreät, eivätkä ”itämaiset”. Ilme on pehmeä. Pistävä tai kova ilme ovat virheitä, eivätkä sovi lempeään luonteeseen. Pyöreät, vaaleat silmät ja tuijottava katse pilaavat koko ilmeen.

KORVAT:

Pienet, ruusukorvat kuten englanninvinttikoiralla. Irlanninsusikoiran ‘pienillä korvilla’ tarkoitetaan pieniä suhteutettuna pään kokoon. Asennoltaan ne ovat kaksinkerroin taittuneet ruusukorvat. Vaikka jätettäisiinkin huomiotta se, että pienet, sievät, aivan päässä kiinni sijaitsevat korvat ovat miellyttävän näköiset, on niistä aikanaan ollut koiralle käytännöllisempääkin hyötyä. Vastaan pyristelevä, vimmatusti näykkivä saalis saa helpommin otteen suurista, riippuvista korvista kuin ruusukorvista. Korvat ovat kiinnittyneet korkealle päähän.

KAULA:

Melko pitkä, hyvin vahva ja lihaksikas, kauniisti kaartunut, ei löysää leuanalus- eikä kaulanahkaa. Kaulan tärkeimmät piirteet ovat: vahvuus, pituus, kaarevuus ja asento. Vahvuus on tärkeämpi kuin pituus, koska irlanninsusikoiran on kyettävä paiskaamaan saaliinsa maahan ja pitämään sen siellä. Kaulan pituuteen vaikuttavat oikea-asentoiset ja riittävän pitkät lavat.

Uroksilla niskan tulisi olla vieläkin lihaksikkaampi kuin nartuilla, vaikka nartunkin niskan on oltava hyvin vahva. Pitkä ja ohut kaula saattaa olla elegantin näköinen, mutta ohuen kaulan kanssa irlanninsusikoira ei pysty alkuperäiseen tehtäväänsä. Hyvin siropäisellä koiralla on yleensä liian ohut kaula. Virhe on myös liian pysty kaula, jolloin ylälinja heti sä’än etupuolella on kovera, hyvin luonnottoman näköinen tällä rodulla.

RUNKO:

Pitkä; kylkiluut ovat taakse ulottuvat.

LIITE 2

SELKÄ:

Mieluummin pitkä kuin lyhyt.

LANNE:

Hieman kaareva.

LANTIO:

Lonkkien kohdalla hyvin leveä. Irlanninsusikoiran rintakehän on oltava pitkä ja ulotuttava melkein lannenikamiin asti. Lanne ei saa olla liioitellun pitkä, noin vaaksan mitta riittää. Lanteen on oltava leveä, hieman kaareva ja hyvin vahva, koska sen merkitys työntövoimana on ratkaiseva laukkaavalle koiralle. Selkärangan täytyy olla joustava, joten painunut tai notko selkä ovat vakavia virheitä, jotka vaikeuttavat liikkumista. Selän virheistä mainittakoon myös lautaselkä, karpin selkä sekä laskeva selkälinja, jossa korkeus on keskittynyt lapoihin, hyvin epätyypillistä vinttikoiralle. Irlanninsusikoiran ylälinja on kauniisti aaltoileva. Loivasti kaareutuvan kaulan jälkeen on pieni kohouma sä'än kohdalla, jonka jälkeen tulee antikliini painauma, ylälinja jatkuu nousten hieman lanteen kohdalla ja kaartuu lantion yli kohti häntää. Lantion on oltava leveä ja vahva, viistoudeltaan se on noin 30° - 35°.

RINTAKEHÄ:

Erittäin syvä ja kohtalaisen leveä; eturinta on leveä. Keuhkot ja sydän vaativat paljon tilaa, joten niitä suojaavan rintakehän oltava erittäin syvä ja kylkiluiden kaarevat. Matala rintakehä, joka ei ylety kyynärpäihin, korvautuu usein leveydellä tehden koirasta tynnyrimäisen, mikä ei ole tyypillistä vinttikoirille. Betty Murphy on keksinyt osuvan sanonnan oikeanmuotoiselle rintakehälle: pitkittäin halkaistu, pystyyn nostettu ja kärjellään seisova kananmuna. Virheitä ovat matala sekä liian kapea rintakehä, jolloin etukäpälät usein ovat liikaa ulospäin kääntyneet sekä tynnyrimäinen rintakehä, jolloin taas lavat, olkavarret ja kyynärpäät ovat ulkonevat. Olkapäiden kohdalla rintakehän leveyden tulee olla suurimmillaan. Eturinnan tulee työntyä hyvin esiin. Vastakohta on taakse viettävä, tyhjä ja olematon rinta.

ALALINJA:

Selvästi ylösvetäytynyt. Kylkiluiden tulisi olla pitkät ja hyvin kaareutuvat. Takimmaisista lukuun ottamatta kylkiluut kiinnittyvät alaosaan rintalastaan. Rintalasta kaartuu edessä alaspäin, suoristuu kyynärpäiden seutuvilla ja jatkuu pitkälle taakse (= 2/3 osaa rintakehän pituudesta). Lyhyt rintalasta aiheuttaa sen, että taaemmat kylkiluut kääntyvät liian jyrkästi ylös. Tämä pilaa alalinjan ja sitä sanotaan ”sillimahaksi” (herring gut). Vatsan tulee olla ylösvetäytynyt, mutta ei liioitellusti. Hyvä lihaksisto ja oikea paino edesauttavat oikeanmallista alalinjaa. Ylöskuroutumisen puuttuminen on virhe, mutta myös massan puuttuminen kokonaan lanteen alapuolelta on vastenmielisen näköistä ja merkki siitä, että koira on liian kevyessä kunnossa.

HÄNTÄ:

Pitkä ja hieman kaartuva, kohtalaisen paksu ja runsaskarvainen. Hännän on ulotuttava välilajan puoliväliin tai sitä alemmaksi. Sen on oltava runsaskarvainen ja painava voidakseen, varsinkin laukassa, tasapainottaa raskasta koiraa. Häntä toimii myös jarruna: etenkin alamäessä se vinosti pyörien auttaa hidastamaan vauhtia. Karvoitus toimii suojana. Hännän on joustettava ollakseen toimiva, siksi tiukkaan kiertyvä häntä ei ole hyvä.

LIITE 2

Korkea-asentoinen häntä voi olla merkki hilpeästä tai ”rehvastelevasta” (esim. nuoret urokset) mielestä, mutta korkealle kiinnittynyt häntä on virhe. Hyvin usein tähän virheeseen liittyy myös lyhyt ja liian loiva lantio.

RAAJAT

ETURAAJAT LAVAT:

Lihaksikkaat ja viistot, korostavat rinnan leveyttä. Pitkä, viisto ja oikea-asentoinen lapa on välttämätön ja tekee koiralle mahdolliseksi juosta pitkänkin matkaa väsymättä. Irlanninsusikoiralla lapaluun ja olkavarren kulma on avoin, joten hyväksyttävänä kulmana pidetään 110-120°. Lapojen kärkien väliin tulee mahtua kolmen, neljän sormen mentävä rako. Jos väli on selkeästi suurempi, on lapa todennäköisesti liian lyhyt tai ”kuormitettu”, jolloin lavan alla on liian paljon lihaksia, jotka työntävät sitä ulos- ja pois päin rungosta. Rotumääritelmän mukaisesti lapojen pitää olla lihaksikkaat ja rinnan leveän, mutta ei rumuuteen asti, eikä virtaviivaisuuden menetyksen kustannuksella.

KYYNÄRPÄÄT:

Selvästi rungon alla, eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset. Kyynärpäiden tulee olla lähellä rintakehää, rungossa kiinni ja lavan lihasten kohouman alla. ”Selvästi rungon alla” tarkoittaa sivusta katsottuna, mikä edellyttää pitkää, viistoa olkavartta. Virhe on liian alla olevat ja sisään päin kääntyvät kyynärpäät, jotka antavan yhteensidotun vaikutelman ja tekevät liikkeistä mahtipontisen heiluvia. Kapea rinta liittyy yleensä tähän virheeseen. Liian kaukana rungosta sijaitsevat kyynärpäät aiheuttavat usein kädälien sisään päin kääntymisen.

KYYNÄRVARRET:

Lihaksikkaat, voimakasluustoiset ja täysin suorat. Irlanninsusikoiran eturaajojen vahvuus koostuu koiran kokoon nähden riittävän vahvasta luustosta sekä riittävästä lihaksista. Luuston tulee olla muodoltaan soikeaa, pyöreät raajat ovat vakava virhe. Eturaajojen on edestä katsottuna oltava aivan suorat. Pennuilla ja nuorilla koirilla voivat kädäliät olla vähän ulospäin kääntyneet. Välikämmenen pitää olla joustava. Virheitä ovat suorat, joustamattomat välikämmenet, ”pukinjalat” ja liiaksi taipuneet välikämmenet.

KÄPÄLÄT:

Kohtalaisen suuret ja pyöreät, eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset. Varpaat ovat hyvin kaarevat ja tiiviisti yhdessä; kynnet hyvin vahvat ja kaarevat. Irlanninsusikoiran kädälien täytyy olla melko suuret ja pyöreät (kissankädäliät) kestääkseen koiran painon. Varpaiden on oltava hyvin kaarevat ja tiiviit. Hyvässä kädälässä, jossa polkuanturoita käytetään oikein, on myös erinomainen liukumisenesto. Virheitä ovat ns. ”jäniksenkädäliä”, litteä kädäliä, harottavat varpaat ja kiertyneet kädäliät.

TAKARAAJAT

REIDET:

Pitkät ja lihaksikkaat.

POLVET:

LIITE 2

Kauniisti kulmautuneet.

SÄÄRET:

Pitkät, vahvat ja hyvin lihaksikkaat.

KINTEREET:

Matalat, eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset.

KÄPÄLÄT:

Kuten etukäpälät. Irlanninsusikoiralla takaosan on oltava vahva ja sopusuhtaisesti kulmautunut. Reidet ovat lihaksikkaat ja leveät. Takaa katsottuna reisien on oltava aikuisella koiralla kauttaaltaan leveämmät kuin lonkkaluiden kyhmyt. Sääret ovat pitkät ja vahvat. Kun koiralla on pitkä reisi ja hieman reittä pitempi sääri sekä sopusuhtaiset kulmaukset, niin seisovaa koiraa sivulta katsottaessa, kintereet asettuvat taaemmaksi kuin hännän kiinnitys, ja takakäpälät ovat taaempana kuin lonkkaluun kyhmy. Jos reisi ja/tai sääri on liian lyhyt, kinner asettuu suoraan lonkkakyhmyyn alle. Kintereiden on oltava matalat ja vahvat, jotta koira pystyisi hyödyntämään koko takaosan voiman sille tyypillisessä laukassa. Irlanninsusikoiran polvikulmauksesta ei ole annettu edes viitteellisiä astelukuja, on puhuttu vain ”kauniisti kaareutuvasta polvesta”. Jos polvikulmaa on liikaa, on sääri liian pitkä, heikko ja vaikeasti hallittavissa. Liian voimakkaat takakulmaukset eivät toimi tehokkaasti nelitahtilaukassa. Liian suora polvikulma taas näkyy ravissa selvästi liian lyhyenä askeleena. Jos kinner on liian korkea suhteessa sääreen, on polvikulma myös suora. Heikot kintereet näkyvät ”huojuvina” takaliikkeinä.

LIIKKEET:

Vaivattomat ja tehokkaat. Hyvä liikunta on monen tekijän summa; oikea rakenne, hyvä kunto ja ainakin irlanninsusikoiralla myös koiran luonne vaikuttaa liikuntaan. Ravissa koiran pitää liikkua pitkällä, sulavalla ja maata voittavalla askeleella, ei missään tapauksessa ylöspäin suuntautuvien askelin. Ravaavasta koirasta pystyy arvostelemaan lähes kaiken: rakenteen ja tasapainon, pään ja kaulan muodon sekä asennon, lapojen asennon ja toimivuuden, selkärangan muodon ja joustavuuden, lanteen kaaren ja vahvuuden, rungon pituuden, kulmaukset ja takaosan vahvuuden, hännän kiinnityksen ja asennon. Hyvän irlanninsusikoiran on näytettävä liikkeessä yhtä hyvältä ja tasapainoiselta kuin seistessä! Koiran ylälinjan on pysyttävä liikkeessä muuttumattomana, se ei saa latistua, mennä notkolle eikä köyristyä.

Ravissa takajalkojen on oltava suoraan etujalkojen takana; edestä katsoen ne tuskin näkyvät. Jalan noustessa kinner taipuu hieman ulos. Askeleen on oltava koko jalkaa hyväksikäyttävä.

Irlanninsusikoiralle on luonteenomaista pyrkimys, varsinkin vauhdin lisääntyessä, yksin jälkiin astuvaksi (single-track) eikä tätä pidä sekottaa liian ahtaisiin liikkeisiin.

Virheet liikkeissä ovat lukuisat. Lyhyet sivuliikkeet ja pihtikinttuisuus lienevät yleisimmät. Etuliikkeet voivat olla leveät tai ahtaat. Ranteet taipuvat sisäänpäin tai käpälät heiluvat ulos- tai sisäänpäin. Takaliikkeet voivat olla kauttaaltaan liian ahtaat tai vaihtoehtoisesti liian leveät. Pihtikinttuisuuteen saattaa liittyä myös ulkokierteiset polvet. Joskus irlanninsusikoira liikkuu paremmin kuin mitä sen rakenne edellyttäisi.

Yksi tämän päivän suurimpia ongelmia on puutteellinen rytmitys liikkeissä. Koirat liikkuvat niin kuin etu- ja takaosa olisivat eri paria. Tällaisesta liikunnasta on aina huomautettava.

LIITE 2

KARVAPEITE

KARVA:

Karheaa ja kovaa rungossa, raajoissa ja päässä; erityisen karkeaa silmien yläpuolella ja parrassa. Irlanninsusikoiran turkki on kaksinkertainen. Pehmeää, tiuhaa aluskarvaa peittää karkea päällyskarva, joka on vedenpitävä (irlantilainen rotu !) ja kyllin paksu pitämään koira lämpimänä.

Turkki ei saa olla liian pitkä.

Päässä vaaditaan ilmettä tehostamaan pidempää karvaa silmien yläpuolella, kuonossa ja leuan alla.

Oikea määrä on itse asiassa suhteellisen vähän karvaa. Laadultaan karva on päässä pehmeämpää kuin rungossa, kuten se aina on, mutta oikealaatuinen pään karvoitus on kuitenkin selvästi karkeaa. Mikäli koiralla on runsaasti karvaa silmien yläpuolella ja pitkä parta, todennäköisesti ne ovat liian pehmeitä. Virheitä ovat pehmeä, silkkinen tai villava turkki. Todella virheellinen karvoitus on helppo huomata, niin paljon se poikkeaa oikeasta turkista. On afgaanimaaisia turkkeja ja vanhaenglanninlammaskoiran tyyppisiä, jotka kylläkin ovat tuuheita, mutta liian tuuheita. Tällaisia turkkeja tuskinpa näkyy Suomessa. Liian pehmeä turkki kerää roskaa ja oksia ja imee itseensä liikaa vettä, mikä haittaa liikkumista. Virhe on myös tanskandoggimainen turkki, jossa pohjavillaa on liian vähän ja päällysturkki on liian lyhyt.

VÄRI:

Hyväksytyt värit ovat harmaa, juovikas (brindle), punainen, musta, puhtaanvalkoinen, kellertävä (fawn) tai mikä tahansa muu skotlanninhirvikoiralla esiintyvä väri. Liian paljon valkoista on epätoivottavaa, joten valkoinen läikkä rinnassa, valkoinen hännänpää ja valkoista varpaissa on ihanne. Etujalan puoliväliin ulottuva valkoinen sukka ei kuitenkaan pilaa tyypiltään erinomaista yksilöä, ja terve rakenne on aina tärkeämpi kuin yksittäinen sukka. Jos koko jalka on valkoinen, tilanne on toinen. Pigmentti kirsussa ja huulissa on aina musta ja silmien ympärillä tumma riippumatta turkin väristä. Hylkäävä virhe on sininen pigmentti.

KOKO JA PAINO

SÄKÄKORKEUS:

Toivottu keskikorkeus on uroksilla 81 – 86 cm, minimikorkeus uroksilla 79 cm. ja nartuilla 71 cm.

PAINO:

Minimipaino on uroksilla 54,5 kg ja nartuilla 40,5 kg.

LIITE 2

LUETTELO ERI KOHDISTA TÄRKEYSJÄRJESTYKSESSÄ:

1. LUONTEENOMAISTA: (Irlanninsusikoira ei ole aivan niin raskas ja massiivinen kuin tanskandoggi, kuitenkin voimakkaampi kuin skotlanninhirvikoiraa, jota se yleistyypiltään muuten muistuttaa.)
2. SUURIKOKOINEN ja kunnioitusta herättävä.
3. Liikkeet vaivattomat ja tehokkaat.
4. Pää pitkä ja suoralinjainen, asennoltaan ryhdikäs.
5. Eturaajat vahvaluiset, täysin suorat; kyynärpäät rungon alla sivusta katsottuna.
6. Reidet pitkät ja lihaksikkaat; sääret lihaksikkaat, polvet hyvin kulmautuneet.
7. Karvapeite karkeaa ja kovaa, erityisen karkeaa ja pitkää silmien yläpuolella ja leuan alla.
8. Runko pitkä, rintakehä pitkä, kylkiluut hyvin kaareutuneet, hyvin leveä lantion kohdalta.
9. Lanne kaareva, alalinja ylösvetäytynyt.
10. Korvat pienet, asennoltaan samanlaiset kuin englanninvinttikoiralla.
11. Kämpälät kohtuullisen suuret ja pyöreät; varpaat tiiviit, hyvin kaareutuneet.
12. Kaula pitkä, kauniisti kaareutunut ja hyvin vahva.
13. Rintakehä hyvin syvä, kohtuullisen leveä.
14. Lavat lihaksikkaat ja viistot.
15. Häntä pitkä ja hieman kaartuva.
16. Silmät tummat. Yllämainittu luettelo asettaa eri kohdat tärkeysjärjestykseen, sen tarkoituksena ei ole muuttaa ihannekoiran rotumääritelmää.

Luettelo on ollut irlanninsusikoiran rotumääritelmän liitteenä alusta lähtien, se tiputettiin pois FCI:n toimesta v. 2001

Suomen Kennelliitto-
Finska Kennelklubben ry

Ryhmä: 10
FCI:n numero: 160
Hyväksytty: FCI 2.4.2001
SKL-FKK 19.5.2003

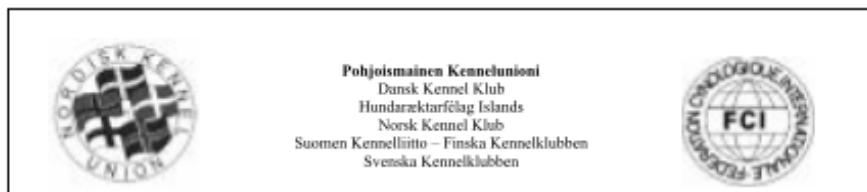
IRLANNINSUSIKOIR (IRISH WOLFHOUND)

Alkuperämaa: Irlanti

1/3

KÄYTTÖTARKOITUS: Irlanninsusikoiria käytettiin Irlannissa 1600-luvun loppupuolelle saakka susien ja hirvieläinten metsästyksessä. Myös MannerEuroopassa niillä metsästettiin susia, jotka siihen aikaan olivat kiusana laajoilla alueilla.

LYHYT HISTORIAOSUUS: Tiedetään, että Manner-Euroopan kelteillä oli vinttikoirarotu, joka luultavasti polveutui egyptiläisissä maalauksissa kuvatuista vinttikoirista. Mannereurooppalaisten serkkujensa tavoin Irlannin keltit olivat kiinnostuneita suurikokoisten ajavien koirien kasvatuksesta. Näillä suurilla irlantilaisilla koirilla oli joko sileä tai karkea karvapeite. Myöhemmin, mahdollisesti Irlannin ilmaston vuoksi, karkeasta karvasta tuli vallitseva. Eräs roomalainen konsuli kirjoitti näistä koirista ensimmäisen kerran vuonna 391 j.Kr., mutta ne olivat vakiintuneet Irlantiin jo ajanlaskun ensimmäisellä vuosisadalla, jolloin Setanta (eräs irlantilainen soturi, joka mm. joutui työskentelemään isäntänsä Culanin koirana) muutti nimensä Cu-Chulainniksi (Culanin koira). Ensimmäiseltä

vuosisadalta on myös maininta Uisneachista (eräs Irlannin kansallissankari, joka perheineen otti 150 koiraa mukaansa pakomatkalleen Skotlantiin. Irlantilaiset koirat olivat epäilemättä skotlanninhirvikoirien esivanhempia. Irlantilainen koirapari oli arvostettu lahja Euroopan, Skandinavian ja muidenkin maiden kuninkaallisten keskuudessa keskiajalta aina 1600-luvulle asti. Koiria lähetettiin Englantiin, Espanjaan, Ranskaan, Ruotsiin, Tanskaan, Persiaan, Intiaan ja Puolaan. 1400-luvulla jokainen

IRLANNINSUSIKOIRA

Irlannin kreivikunta velvoitettiin ylläpitämään 24 susikoiraa suojelemaan viljelijöiden karjaa susien aiheuttamilta tuhoilta. Cromwellin laki vuodelta 1697 kielsi susikoirien maastaviennin, ja se auttoi kannan säilymisessä jonkin verran. Susien vähittäinen häviäminen ja koirien jatkuva ulkomainen kysyntä johtivat susikoirakannan lähes sukupuuttoon 1600-luvun lopulla.

Kiinnostus rotuun elpyi Irlannin nationalismin kasvamisen myötä 1800-luvun lopulla. Irlanninsusikoirasta tuli Irlannin kulttuurin ja kelttiläisen menneisyyden elävä symboli. Noihin aikoihin eräs määrätietoinen harrastaja, kapteeni John Graham onnistui hankkimaan itselleen joitakin yksilöitä harvoista jäljelle jääneistä irlantilaisista susikoiratyypisistä koirista. Risteyttämällä skotlanninhirvikoiria ja satunnaisesti venäjänvinttikoiria ja tanskandoggeja, lopulta sai aikaan tyypin, joka periytyi puhtaana sukupolvesta toiseen. Rotu hyväksyttiin lopulta rodun oikeutetuksi elvytykseksi. Irlannin Kennelklubi määritteli irlanninsusikoirille oman luokan näyttelyssään huhtikuussa 1879, ja rotu yhdistettiin perustettiin vuonna 1885. Irlanninsusikoira nauttii jälleen samantapaista arvostusta kuin keskiajalla. Nykyään niitä omistetaan ja kasvatetaan melko runsaasti Irlannin ulkopuolellakin.

YLEISVAIKUTELMA: Irlanninsusikoira ei ole aivan niin raskas ja massiivinen kuin tanskandoggi, kuitenkin voimakkaampi kuin skotlanninhirvikoiri, ja yleistyypiltään muutoin muistuttaa. Se on suurikokoinen ja kunnioitusta herättävä, hyvin lihaksikas ja vahvarakenteinen, silti tyylikäs. Liikkeet ovat vaivattomia ja tehokkaita, pää ja kaula ryhdikkäät, häntä on kärkeä hieman ylöspäin kaareva. Tavoitteena on suuri koko, jolla tarkoitetaan säkäkorkeutta ja oikeassa suhteessa

LIITE 3

olevaa rungon pituutta. On toivottavaa saada keskimääräinen säkäkorkeus vakiintumaan uroksilla 81 – 86 cm:iin. Rodun tulee ilmentää voimaa, toiminnallisuutta, rohkeutta ja sopusuhtaisuutta.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: ”Lampaita kotona, leijonia saalistaessaan.”

PÄÄ: Pitkä, tasainen ja korkea-asentoinen. Otsaluut ovat vain hieman koholla, silmien välissä on hyvin vähäinen uurre.

KALLO-OSA: Ei liian leveä.

KUONO-OSA: Pitkä ja kohtalaisesti kapeneva.

PURENTA: Ihannepurenta on leikkaava, tasapurenta hyväksytään.

SILMÄT: Tummat.

KORVAT: Pienet, ruusukorvat kuten englanninvinttikoiralla.

KAULA: Melko pitkä, hyvin vahva ja lihaksikas, kauniisti kaartunut, ei löysää leuanalus- eikä kaulanahkaa.

RUNKO: Pitkä; kylkiluut ovat taakse ulottuvat.

IRLANNINSUSIKOIRA

3/3

SELKÄ: Mieluummin pitkä kuin lyhyt.

LANNE: Hieman kaareva.

LANTIO: Lonkkien kohdalla hyvin leveä.

RINTAKEHÄ: Erittäin syvä ja kohtalaisen leveä; eturinta on leveä.

ALALINJA: Selvästi ylösvetäytynyt.

HÄNTÄ: Pitkä ja hieman kaartuva, kohtalaisen paksu ja runsaskarvainen.

RAAJAT

ETURAAJAT

LAVAT: Lihaksikkaat ja viistot, korostavat rinnan leveyttä.

KYYNÄRPÄÄT: Selvästi rungon alla, eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset.

KYYNÄRVARRET: Lihaksikkaat, voimakaslustoiset ja täysin suorat.

KÄPÄLÄT: Kohtalaisen suuret ja pyöreät, eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset.

Varpaat ovat hyvin kaarevat ja tiiviisti yhdessä; kynnet hyvin vahvat ja kaarevat.

TAKARAAJAT

REIDET: Pitkät ja lihaksikkaat.

POLVET: Kauniisti kulmautuneet.

SÄÄRET: Pitkät, vahvat ja hyvin lihaksikkaat.

KINTEREET: Matalat, eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset.

KÄPÄLÄT: Kuten etukäpälät.

LIIKKEET: Vaivattomat ja tehokkaat.

KARVAPEITE

KARVA: Karheaa ja kovaa rungossa, raajoissa ja päässä; erityisen karkeaa s yläpuolella ja parrassa.

VÄRI: Hyväksytyt värit ovat harmaa, juovikas (brindle), punainen. r puhtaanvalkoinen, kellertävä (fawn) tai mikä tahansa skotlanninhirvik esiintyvä väri.

KOKO JA PAINO

SÄKÄKORKEUS: Toivottu keskikorkeus on uroksilla 81 - 86 cm, minimik uroksilla 79 cm ja nartuilla 71 cm.

PAINO: Minimipaino on uroksilla 54,5 kg ja nartuilla 40,5 kg. **VIRHEET:** I poikkeamat edellämainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna v vakavuuteen.

Liian kevyt tai liian raskas pää; liian korostuneet otsaluut; vaaleanpunai maksanruskeat silmäluomet; muun väriset kuin mustat huulet ja kirsu; hyvin v silmät; suuret, litteinä riippuvat korvat; lyhyt kaula; runsas leuanalusnahka lyhyt runko; liian kapea tai liian leveä rintakehä; painunut, notko- tai aivan selkä; liikaa kiertynyt häntä; vääntyneet eturaajat, periksiantavat ranteet; kie käpälät, hajavarpaisuus; heikko takaosa ja yleinen lihaksettomuus.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET: Vihaisuus ja sairaalloiset piirteet.

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivistä laskeutuneina kivespussiin.

JALOSTUSTOIMIKUNNAN TOIMINTAOHJEET

Yleiset periaatteet

Rodunjalostuksen tavoitteena on käyttöominaisuuksiltaan ja ulkomuodoltaan rodunomainen fyysisesti ja psyykkisesti terve koira.

Yhdistyksen jalostusneuvonnan on sopeuduttava muuhun kenneltoimintaan.

Rotujärjestön jalostusneuvonnan tehtävänä on neuvonta ja suosittelu. Kasvattajalla on kaikissa tapauksissa valinnanvapaus ja vastuu.

Jalostustoimikunnan organisaatio

Yhdistyksen hallitus nimeää yhdistyksen jäsenistä jalostustoimikuntaan vähintään neljä (4) jäsentä. Lisäksi voidaan valita yksi varajäsen. Jalostustoimikunnan toimikausi on kolme (3) vuotta kerrallaan jatkuen kuitenkin siihen asti, kunnes uusi jalostustoimikunta on nimetty.

Jalostustoimikunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja ottaa itselleen sihteerin.

Jalostustoimikunta voi nimetä ns. asiantuntijajäseniä, joita se kuulee erityiskysymyksissä.

Jalostustoimikunta tekee päätöksensä kollegiaalisesti ja on päätösvaltainen kolmen (3) jäsenen ollessa läsnä. Varajäsen edustaa jäsentä silloin, jos jalostustoimikunta muuten ei ole päätösvaltainen. Jalostus- ja jälkeläistarkastuksia voidaan suorittaa milloin ja missä tahansa vähintään kolmen (3) varsinaisjäsenen ollessa paikalla. Ulkomuototuomarin läsnäolo jalostus- ja jälkeläistarkastuksissa on toivottavaa. Jalostustoimikunnan jäsenet eivät saa jalostus- tai jälkeläistarkastaa omia kasvattejaan eikä omia koiriaan, eivätkä saa ottaa osaa niitä koskeviin päätöksiin.

Jalostustoimikunnan jäsenet

Jalostustoimikunta nauttii yhdistyksen jäsenistön luottamusta ja koostuu pääasiassa henkilöistä, joilla on kokemusta irlanninsusikoiran kasvattamisesta ja/tai omistamisesta. Jalostustoimikunta käsittelee asioita luottamuksellisesti ja toimikunta on vaitiolovelvollinen.

Vähintään kaksi jalostustoimikunnan jäsentä on suorittanut SKL:n jalostusneuvojan. peruskurssin hyväksytysti tai omaa muutoin vastaavan pätevyyden.

Toimikunnan jäsenillä on oltava mahdollisimman laajat tiedot irlanninsusikoirien perinnöllisistä ja niihin verrattavista sairauksista.

Jalostustoimikunnan tehtävät

1. Jalostuksen tavoiteohjelman noudattaminen ja sen toteutumisen seuranta.
2. Jalostusneuvonta. Neuvontatyön on perustuttava rotumääritelmään ja jalostuksen tavoiteohjelman. Toteutuksessa on otettava huomioon Suomessa vallitseva tilanne ja odotettavissa oleva kehitys.
3. Jalostustoimikunta kokoontuu tarpeen vaatiessa.
4. Rodussa esiintyvien sairauksien seuranta ja niistä tiedottaminen. 5. Jalostustilastojen tekeminen ja ylläpito sekä tiedon jakaminen
6. Koirien jalostustarkastukset ja jälkeläistarkastukset.
7. Tarvittaessa urossuositusten antaminen ja yhdistelmien hyväksyminen.
8. Kasvattajapäivien järjestäminen
9. Yhteistoiminta pentuvälityksen kanssa. Tuomarikokelaiden ja ulkomuototuomareiden koulutus ja tuomarikollegioiden järjestäminen hallituksen toimeksiannosta.

